

**GMINNA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
NA LATA 2016 – 2020**

Kwidzyn 2015

SPIS TREŚCI:

	WPROWADZENIE	3
Rozdział 1.	PODSTAWY PRAWNE STRATEGII	4
Rozdział 2.	ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	5
Rozdział 3.	USTAWY Z OBSZARU POLITYKI SPOŁECZNEJ	7
	3.1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej	7
	3.2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	9
	3.3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii	9
	3.4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	10
	3.5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	10
	3.6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego	11
	3.7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	11
	3.8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych	12
	3.9. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	12
Rozdział 4.	DIAGNOZA	13
	4.1. Ogólne informacje o gminie Kwidzyn	13
	4.2. Struktura demograficzna mieszkańców	13
	4.3. Rynek pracy i bezrobocie	19
	4.4. Oświata	23
	4.5. Kultura, sport i rekreacja	27
	4.6. Profilaktyka zdrowotna, przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii	29
	4.7. Przeciwdziałanie przemocy	32
	4.8. Pomoc społeczna i poradnictwo specjalistyczne	34
	4.9. Potencjał i bariery we wsparciu wybranych grup zagrożonych wykluczeniem	39
	4.10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	42
Rozdział 5.	ANALIZA SWOT	44
Rozdział 6.	MISJA	48
Rozdział 7.	CELE STRATEGICZNE, CELE OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ ..	49
Rozdział 8.	MONITORING I EWALUACJA	66
	SPIS WYKRESÓW I TABEL	67

WPROWADZENIE

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji samorządowej powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego (organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, podmioty gospodarcze).

Niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji zadań z zakresu polityki społecznej są: rzetelna diagnoza rzeczywistych problemów i potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działań. Odpowiedzią na te postulaty jest niniejsza Strategia.

Zaplanowane działania skupiają się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju funkcjonującego systemu pomocy społecznej, opartego na współpracy wielu instytucji, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, organizacji i realizacji profesjonalnych rozwiązań problemów społecznych, aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wykluczeniem społecznym oraz edukacji społecznej.

W celu realizacji działań niezbędne jest stałe, systematyczne diagnozowanie problemów społecznych, a także dążenie do profesjonalnego i sprawnego działania i współpracy służb społecznych.

Planowane w Strategii działania przewidują znaczny, poza jednostkami Gminy oraz innymi instytucjami publicznymi, udział partnerów społecznych: organizacji pozarządowych jak i społeczności lokalnej.

Strategia opracowana została przez Zespół do spraw opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2020, powołany w czerwcu 2015 roku przez Wójta Gminy Kwidzyn (Zarządzeniem Nr 99/15 z dnia 9 czerwca 2015 roku).

W skład zespołu weszły następujące osoby:

Pani Anna Mielniczek – Sekretarz Gminy,

Pani Małgorzata Piotrowska – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,

Pani Eliza Ponikowska – Pełnomocnik Wójta ds. oświaty,

Pani Dorota Madej – pełnomocnik Wójta ds. rozwiązywania problemów społecznych,

Pan Jarosław Obuchowski – inspektor ds. gospodarki lokalowej,

Pan Marcin Rzepny – inspektor ds. sportu, turystyki i organizacji pozarządowych,

Pani Katarzyna Bednarek – Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury,

Pani Małgorzata Lasota – Dyrektor Biblioteki Publicznej Gminy Kwidzyn,

Pani Anna Troper – specjalista pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,

Pani Alina Urbańska – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Korzeniewie,

Pan Marek Stociak – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Janowie,

Pani Jolanta Bryczkowska – Dyrektor Gimnazjum w Nowym Dworze,

Pani Zofia Szreder – Strąk – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Tychnowach,
Pani Stanisława Gadomska – Dyrektor Gimnazjum w Liczu,
Pan Marek Szuwarowski – Dyrektor Szkoły Podstawowej w Rakowcu.

Na koordynatora zespołu powołano Panią Annę Mielniczek.

Podstawą do wyznaczenia celów i działań Strategii była ilościowa i jakościowa analiza problemów społecznych za lata 2012 – 2015 oraz materiał zebrany w czasie pięciu warsztatów zorganizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z wykorzystaniem m.in. analizy SWOT. Warsztaty prowadzone były przez moderatora panią Tamarę Duško, ze Stowarzyszenia Akcja Społeczna/SAS/ z Gdańska. W warsztatach udział wzięli przedstawiciele różnych instytucji oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Rozdział 1. PODSTAWY PRAWNE STRATEGII

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, zgodnie z ustawą, powinna zawierać w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

Strategia zgodna jest z następującymi aktami prawnymi, regulującymi zadania w obszarze polityki społecznej:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 163 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 1286 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku poz. 124 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 1390 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 roku poz. 1118 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku Nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 332 z późn. zm.),

- ustawą z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2004 roku Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 581 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 121 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 114 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 roku poz. 567 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 859 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 966 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku poz. 1059 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku Nr 43 poz. 225 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku poz. 149 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku Nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 roku Nr 94 poz. 651 z późn. zm.).

Rozdział 2. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Zgodność ze Strategią Rozwoju Gminy Kwidzyn do roku 2020.

Niniejsza Strategia stanowi dokument komplementarny do Strategii Rozwoju Gminy Kwidzyn.

Obszar – Kapitał społeczny

Cel strategiczny: Aktywni i wykształceni, zintegrowani mieszkańcy Gminy Kwidzyn

Cele operacyjne:

1. Nowoczesny i spójny kapitał społeczny;
2. Wysoki poziom wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy;
3. Budowanie lokalnej więzi społecznej;

Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kwidzyn jest zgodna z zapisami Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020. Cele niniejszej Strategii są spójne z następującymi celami strategicznymi Strategii Wojewódzkiej:

- właściwie funkcjonująca rodzina,
- integrująca rola polityki społecznej,
- aktywni seniorzy,
- włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

Zgodność z Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym Programu jest ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia oraz do wzrostu spójności społecznej. Cele Gminnej Strategii są zgodne z następującymi celami operacyjnymi Krajowego Programu:

- wykluczenie społeczne dzieci i młodzieży – przez usługi do aktywności,
- aktywna osoba i zintegrowana rodzina – odpowiedzialne lokalne środowisko,
- nasi seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni,
- zapobieganie niepewności mieszkaniowej.

Zgodność z Rządowym Programem na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020.

Cele niniejszej Strategii pokrywają się z celem głównym Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych: Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020.

Niniejsza Strategia jest zgodna z priorytetami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Kraju, w tym z celami:

- rozwój kapitału ludzkiego (w tym: zwiększenie aktywności zawodowej),
- integracja społeczna (w tym: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych).

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej. W ramach tego obszaru mają być realizowane działania zmierzające do poprawy mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne. Przyjmuje się, że proces wdrożenia strategii będzie obejmował takie działania, jak:

- różnorodne formy zachęcania obywateli do zwiększania swojej aktywności na forum publicznym,
- rozwijanie i promocja indywidualnej filantropii, wolontariatu, jak i społecznej odpowiedzialności biznesu,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych form samopomocy,

— stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego, ułatwienie działalności organizacji obywatelskich.

Działania Gminnej Strategii są zgodne z powyższymi kierunkami działań.

Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kwidzyn wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, takie jak:

- wzrost zatrudnienia,
- wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zgodność z Programem Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Gminna Strategia wpisuje się w dwa z pięciu celów rozwojowych Programu:

- podniesienie poziomu wykształcenia zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę,
- wspieranie włączenia społecznego zwłaszcza przez ograniczenie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

Rozdział 3. USTAWY Z OBSZARU POLITYKI SPOŁECZNEJ

3.1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej określa dla gmin szereg zadań, w tym zadania własne o charakterze obowiązkowym, zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości

uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,

- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego, opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

3.2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych uchwalanego corocznie przez radę gminy.

3.3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

3.4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa następujące zadania własne dla gmin:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3.5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa tryb, zasady i formy zlecenia przez organy administracji publicznej organizacjom pozarządowym zadań publicznych. Ustawa określa sferę zadań publicznych, które mogą być zlecane do realizacji organizacjom, a mieszczą się w niej, między innymi zadania w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalności charytatywnej,
- ochrony i promocji zdrowia,

- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

3.6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego

Zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia psychicznego, jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej, w porozumieniu z podmiotami leczniczymi, udzielającymi świadczenia zdrowotne w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej, organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. Oparcie społeczne polega w szczególności na podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego, aktywnego życia, organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji, udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

3.7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Obowiązki gminy w zakresie wspierania rodziny oraz funkcjonowania systemu pieczy zastępczej określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i zalicza do nich:

- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, a także prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych w wysokości odpowiednio 10%, 30%, 50% pełnych kosztów w pierwszym, drugim oraz trzecim i kolejnych latach pobytu dzieci w pieczy zastępczej,

- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.

3.8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczenia rodzinne są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej realizowanymi przez gminę. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego (z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania),
- świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne),
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a przedmiotowej ustawy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

3.9. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej, na które gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa.

Rozdział 4. DIAGNOZA

4.1. Ogólne informacje o gminie Kwidzyn

Gmina Kwidzyn jest gminą wiejską położoną w północno – wschodniej części województwa pomorskiego. Gmina leży wokół miasta Kwidzyna i graniczy z gminami: Gardeja, Prabuty, Ryjewo i Sadlinki, a od zachodu z rzeką Wisłą. Obszar Gminy to 207,25 km², w tym dwie trzecie powierzchni to użytki rolne a jedną piątą stanowią użytki leśne. Ogółem obszar Gminy stanowi 24,8% powierzchni powiatu kwidzyńskiego. Gmina położona jest na pograniczu Pojezierza Iławskiego i Doliny Dolnej Wisły – przede wszystkim to obszary nizinne i urodzajne. W dorzeczu rzeki Wisły i Liwy znajdują się obszary chronione.

Gmina Kwidzyn jest jedną z sześciu gmin położonych w powiecie kwidzyńskim. W skład gminy wchodzi 28 sołectw. Gminę Kwidzyn zamieszkiwało w ostatnim dniu 2014 roku 11 222 osób. Na terenie Gminy znajdują się 33 miejscowości, z których największe to Rakowiec (1 521 mieszkańców), Mareza (1 275 mieszkańców), Tychnowy (718), Korzeniewo (694), Licze (536) i Górkki (430); stan w dn. 31.12.2014 r.

Gęstość zaludnienia tj. liczba ludności na 1 km² powierzchni, nieznacznie, acz systematycznie wzrasta osiągnąwszy w 2014 roku poziom 54 osób na 1 km² (2002 – 48 osób). Jest to jednakże znacznie niższa gęstość zaludnienia niż w powiecie kwidzyńskim – 100; województwie pomorskim – 126 oraz Polsce – 123.

Gmina w swoich zasobach posiada 122 mieszkania komunalne, których liczba zasadniczo nie zmieniała się w ostatnich latach. Jednocześnie w latach 2012 – 2014 obserwowany był wzrost o 10,7% liczby wniosków o mieszkanie (z 187 do 207). Liczba mieszkań socjalnych nie zmieniła się i wynosi 19. Średnia powierzchnia jednego mieszkania wynosi 39 m². 7 osób oczekuje na mieszkanie socjalne. Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu mieszkalnego wynosi 7 (źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej).

4.2. Struktura demograficzna mieszkańców

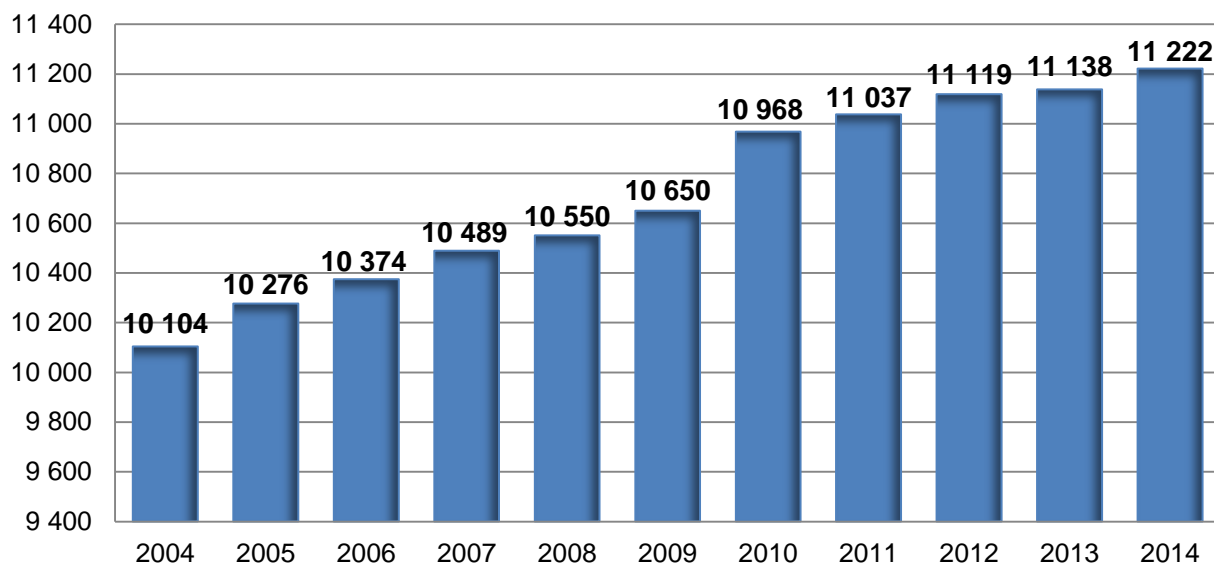
W porównaniu z innymi jednostkami terytorialnymi gmina jest w niezaprzeczalnie lepszej sytuacji pod względem demograficznym. Wpływa na to wyższy odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i wzrastający odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym. Jednocześnie wzrasta liczba mieszkańców, co wynika z dodatniego salda migracji i dodatniego przyrostu naturalnego. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wśród mieszkańców wskazuje na relatywnie młodą strukturę demograficzną.

Opis struktury demograficznej mieszkańców Gminy z uwzględnieniem wieku, płci, ruchu ludności jest podstawą określania i szacowania potrzeb mieszkańców, a co za tym idzie kierunków interwencji. Przedstawione dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych (BDL) Głównego Urzędu

Statystycznego dostępnymi na stronie internetowej.

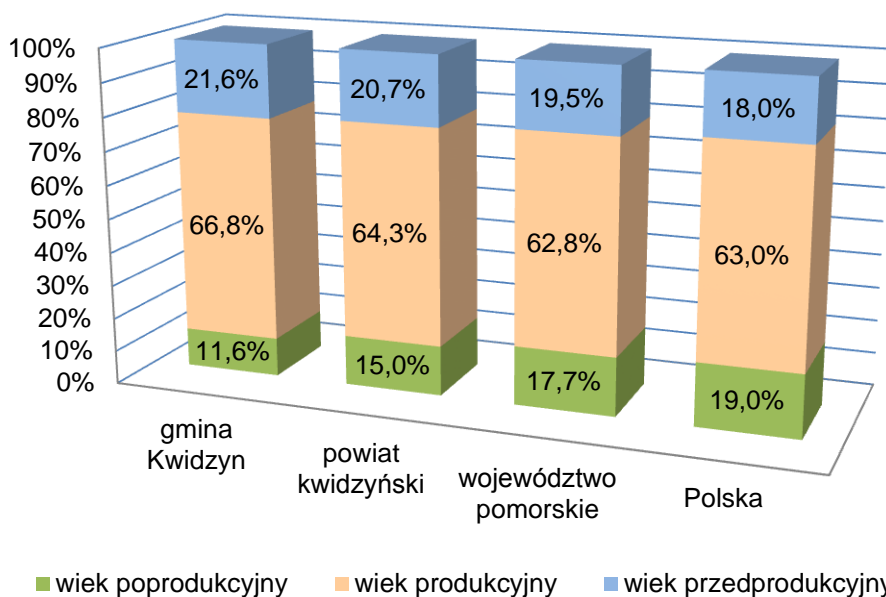
W gminie Kwidzyn wzrasta liczba mieszkańców – w ciągu ostatniej dekady od 2004 do 2014 roku (na 31 grudnia) zgodnie z danymi BDL z 10 104 mieszkańców do 11 222 mieszkańców tj. o 11,1%, co obrazuje wykres nr 1. Jest to znaczny wzrost, mając na uwadze 3,7% wzrostu w powiecie oraz 4,9% wzrostu w województwie.

Wykres nr 1. Liczba ludności faktycznie zamieszkałej w gminie Kwidzyn w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

Analiza porównawcza mieszkańców pod względem odsetka osób w ekonomicznych grupach wiekowych wskazuje na korzystniejszą strukturę w gminie Kwidzyn niż w powiecie kwidzyńskim, województwie pomorskim oraz kraju, co obrazuje wykres nr 2.

Wykres nr 2. Procentowy udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

W ostatniej dekadzie zaobserwowano spadek odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) z 26,9% na 21,6%, odnotowano jednak wzrost procentowy osób w wieku produkcyjnym (tj. kobiety 18-59, mężczyźni 18-64) o 4% (z 62,8% do 66,8%).

Tabela nr 1. Procentowy udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie Kwidzyn w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

Ludność gminy Kwidzyn:	2004	2006	2008	2010	2012	2014
w wieku przedprodukcyjnym 0-17 lat	26,9	26,1	25,1	23,3	22,3	21,6
w wieku produkcyjnym 18-59/64 lata	62,8	63,8	64,7	66,2	66,7	66,8
w wieku poprodukcyjnym 60/65 lat i więcej	10,3	10,1	10,2	10,4	11,0	11,6

Wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym jest znacznie mniej dynamiczny niż w porównywanych większych jednostkach terytorialnych. W gminie Kwidzyn, co widać w tabeli nr 1 nastąpił wzrost o 1,3% do poziomu 11,6% w 2014 roku. Natomiast w powiecie kwidzyńskim obserwowano wzrost o 3,8% osiągając 15%; w województwie pomorskim wzrost o 3,9% do poziomu 17,7%, podczas gdy w kraju wzrost o 3,7% do 19%.

Obecny odsetek osób starszych wskazuje na młodszą strukturę demograficzną gminy Kwidzyn w porównaniu do struktury większych jednostek administracyjnych.

Mówiąc o liczbach całkowitych liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) spadła z 2 716 do 2 427 tj. o 10,6%. Jednocześnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła z 1 045 do 1 299, czyli aż o 24,3% w ostatniej dekadzie. Dostępne analizy opisują także seniorów jako osoby w wieku 65 i więcej lat. Dane zawarte w tabeli nr 2 wskazują, iż gmina Kwidzyn, dzięki napływowi nowych, w tym młodszych mieszkańców do 2010 roku odnotowywała spadek odsetka najstarszych mieszkańców. Od 2012 roku zmieniła się tendencja i odsetek osób starszych 65+ nieznacznie, jednak regularnie wzrastał. Zmiana tendencji związana jest z niższym tempem przyrostu liczby ludności w Gminie, w tym napływu osób w wieku młodszym, którzy minimalizowali skutki starzenia się społeczeństwa w ostatnich czterech latach. Podkreślić jednak należy, że gmina Kwidzyn ma w porównaniu z pozostałymi jednostkami administracyjnymi nadal zasadniczo niższy wskaźnik udziału osób starszych wśród mieszkańców.

Proces starzenia się społeczeństwa charakteryzuje także feminizacja, czyli wyższa liczba kobiet niż mężczyzn wśród populacji osób starszych, jak również singularyzacja tj. częstsze pojawianie się gospodarstw jednoosobowych, w których mieszkają osoby starsze. Konsekwencją tej sytuacji jest konieczność zapewnienia warunków do jak najdłuższego samodzielnego życia w miejscu zamieszkania osobom samodzielnie gospodarującym.

Tabela nr 2. Procentowy udział ludności w wieku 65 i więcej lat w % ludności ogółem w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

Udział ludności w wieku 65 i więcej lat:	2004	2006	2008	2010	2012	2014
gmina Kwidzyn	9,2	8,9	8,4	8,1	8,5	9,1
powiat kwidzyński	9,6	9,7	9,7	9,7	10,3	11,6
województwo pomorskie	11,7	12,1	12,2	12,1	12,9	14,1
Polska	13,1	13,4	13,5	13,5	14,2	15,3

W procesie starzenia się społeczeństwa znacznym zagrożeniem jest wzrastająca liczba osób starszych przy jednoczesnym spadku liczby osób młodszych. Jest to potencjalnie rosnące zapotrzebowanie ze strony osób starszych na wsparcie lub opiekę ze strony np. rodziny a równolegle spadającą liczbę osób mogących tę pomoc nieść. W statystykach sytuację tę obrazuje się wskaźnikami obciążenia demograficznego.

W gminie Kwidzyn od 2009 roku wskaźnik obciążenia demograficznego, odwrotnie niż w województwie i kraju, spada – do około 50 osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym (na koniec 2014 roku) i jest on zdecydowanie bardziej korzystny niż wynik w powiecie, województwie i kraju. Przed 2009 rokiem wskaźnik ten był mniej korzystny lub na bardzo zbliżonym poziomie co w innych regionach.

Tabela nr 3. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2009 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:	2009	2010	2011	2012	2013	2014
gmina Kwidzyn	52,7	51,0	50,1	49,9	49,2	49,7
powiat kwidzyński	53,3	52,7	53,0	53,7	54,5	55,7
województwo pomorskie	54,9	54,9	55,6	56,6	57,8	59,2
Polska	55,0	55,2	55,8	56,6	57,6	58,8

Mając na uwadze konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, analizując wskaźnik obciążenia demograficznego liczony liczbą ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym można zaobserwować, iż w gminie Kwidzyn wskaźnik ten rośnie systematycznie, jednak znacznie wolniej niż w powiecie kwidzyńskim, województwie i kraju. W porównaniu z innymi jednostkami gmina jest w niezaprzeczalnie lepszej sytuacji pod względem demograficznym.

Tabela nr 4. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2009 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

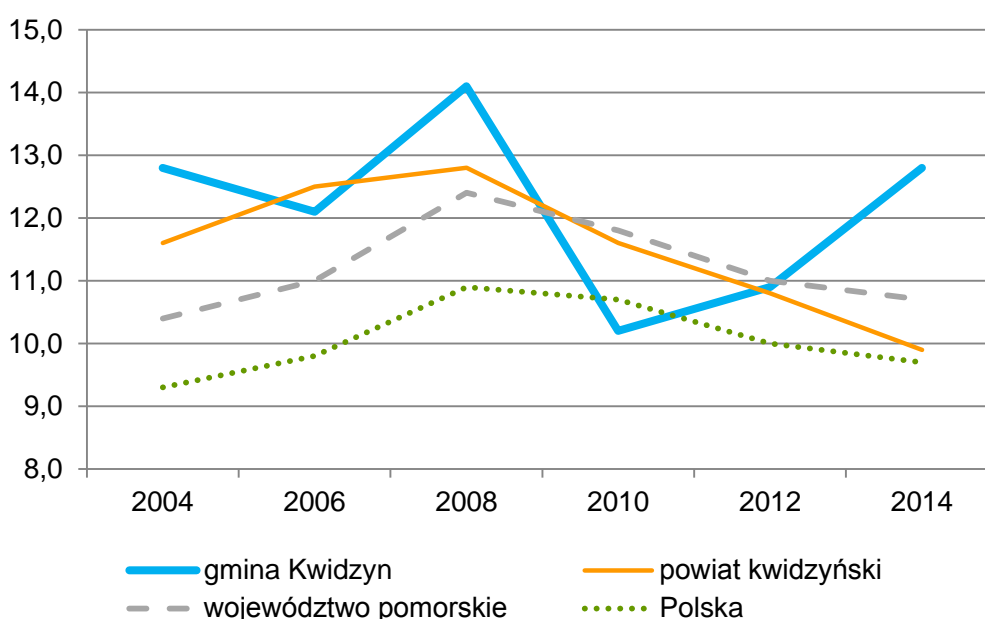
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym:	2009	2010	2011	2012	2013	2014
gmina Kwidzyn	15,8	15,8	15,9	16,5	16,7	17,3
powiat kwidzyński	18,7	19,1	19,8	20,8	22,0	23,4
województwo pomorskie	23,5	23,8	24,7	25,8	26,9	28,2
Polska	25,6	26,0	26,9	27,9	29,0	30,2

Wraz z procesem starzenia się społeczeństwa obserwowany jest także wyższy wskaźnik feminizacji tj. współczynnik określający liczbę kobiet przypadającą na 100 mężczyzn. W Polsce wynosi 107 (kobiet na 100 mężczyzn), w województwie pomorskim 105, w powiecie kwidzyńskim 101, a jedynie w gminie Kwidzyn liczba kobiet jest niższa niż liczba mężczyzn, co więcej współczynnik spadł w latach 2012 – 2014 z 97% do 95%.

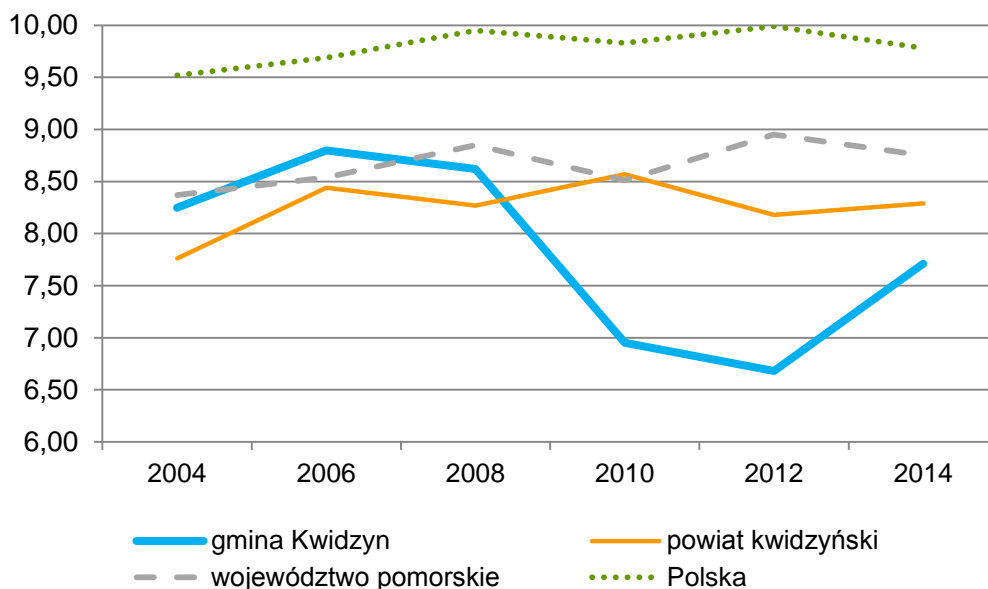
Na strukturę demograficzną zasadniczy wpływ ma przyrost naturalny, który jest różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów ogółem w określonym okresie. Dla porównania danych użyto wskaźnika określającego przyrost na 1 000 ludności.

Liczba urodzeń na 1 000 ludności w gminie Kwidzyn na przestrzeni lat była wyższa (za wyjątkiem 2013) w porównaniu z powiatem, województwem i krajem, podczas gdy liczba zgonów na 1 000 ludności od 2010 roku jest jedną z najniższych w porównaniu do powiatu, województwa i kraju.

Wykres nr 3. Liczba urodzeń żywych na 1000 ludności w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

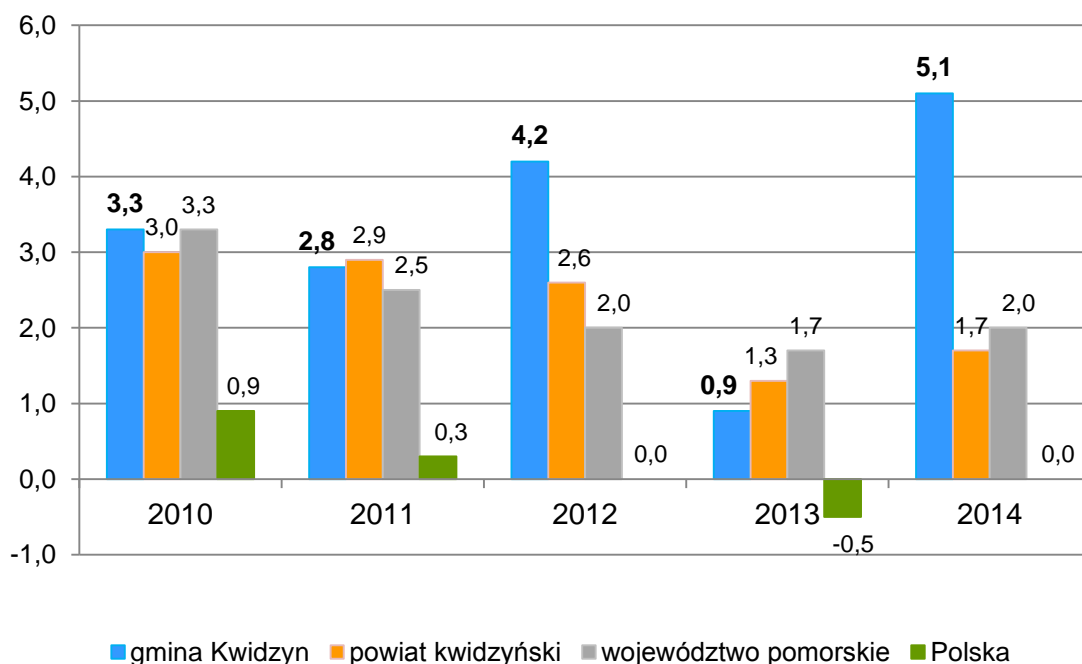

Wykres nr 4. Liczba zgonów na 1000 ludności w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

Obserwowany w gminie Kwidzyn przyrost naturalny był zawsze dużo wyższy niż w kraju. Trzeba jednak wskazać, że w latach 2012 – 2014 tempo przyrostu naturalnego było znacznie wyższe również w porównaniu z powiatem kwidzyńskim.

Wykres nr 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2010 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

Na strukturę ludności mają również wpływ migracje ludności, które opisują przemieszczanie się ludności w związku ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub

czasowego) i przekroczeniem jednostki terytorialnej. Migracje gminne w ruchu wewnętrznym i zagranicznym opisywane są poprzez zameldowania i wymeldowania w ruchu wewnętrznym (krajowym) oraz zameldowania z zagranicy i wymeldowania za granicę. Razem w każdym typie przedstawić można saldo tych ruchów, które tworzy różnica między liczbą zameldowań i wymeldowań. W tabeli nr 5 można zaobserwować, iż saldo migracji było dodatnie (za wyjątkiem 2013 roku). Wśród wszystkich meldujących się około $\frac{3}{4}$ to osoby pochodzące z miast.

Tabela nr 5. Migracje w gminie Kwidzyn w latach 2009 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

Migracje w gminie Kwidzyn:	2009	2010	2011	2012	2013	2014
saldo migracji ogółem w tym:	66	18	38	39	-2	10
saldo migracji wewnętrznych	64	16	39	48	7	16
saldo migracji zagranicznych	2	2	-1	-9	-9	-6
Zameldowania ogółem w tym:	200	176	184	204	171	160
zameldowania z miast	160	140	141	157	133	121
zameldowania ze wsi	35	31	34	40	36	36
zameldowania z zagranicy	5	5	9	7	2	3
Wymeldowania ogółem w tym:	134	158	146	165	173	150
wymeldowania do miast	92	126	97	119	129	103
wymeldowania na wieś	39	29	39	30	33	38
wymeldowania za granicę	3	3	10	16	11	9

Dodatni przyrost i dodatnie saldo migracji minimalizują skutki starzenia się społeczeństwa. Gmina Kwidzyn w znacznie mniejszym zakresie obserwuje ten proces.

4.3. Rynek pracy i bezrobocie

Liczba bezrobotnych w ciągu ostatnich dwóch lat zdecydowanie spadła, co było zbieżne z poprawiającą się sytuacją gospodarczą kraju. Problem bezrobocia częściej dotyczy kobiet niż mężczyzn. Wysoki odsetek osób długotrwale bezrobotnych oraz osób bez kwalifikacji zawodowych jest barierą w powrocie na rynek pracy. W gminie działają głównie mikro i małe przedsiębiorstwa.

Bezrobocie jest problemem niosącym konsekwencje dla osoby bezrobotnej, jak i jej otoczenia. Długotrwale bezrobocie prowadzi do znacznego zubożenia rodziny, a co za tym idzie wykluczenia społecznego. Dostępne statystyki odnoszą się do bezrobocia rejestrowanego, nie ujmującego osób nieaktywnych zawodowo, które nie są zarejestrowane.

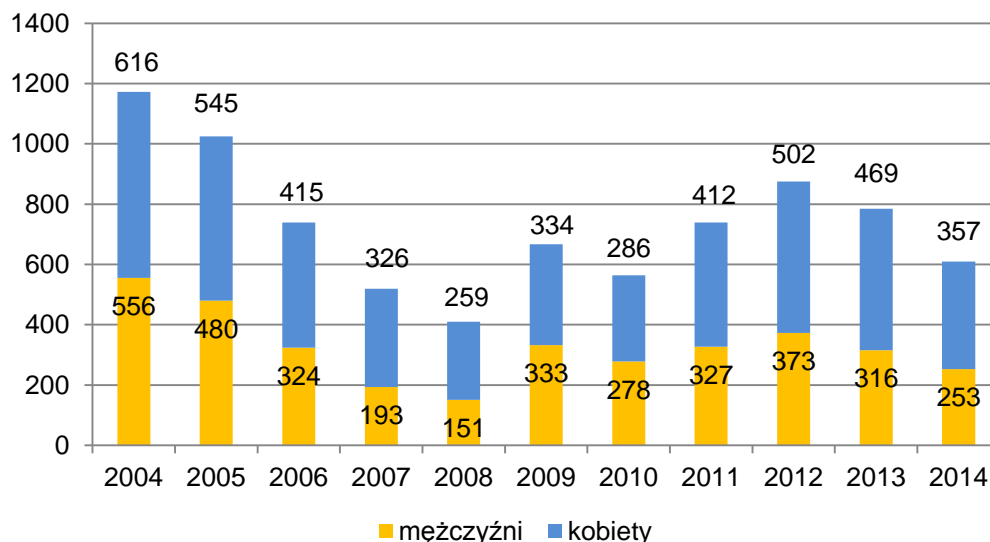
Stopa bezrobocia w powiecie kwidzyńskim na koniec 2014 roku wyniosła 12,7% i była wyższa od stopy dla województwa pomorskiego (11,1%) oraz kraju (11,4%). Warto jednak zaznaczyć, iż w powiecie stopa bezrobocia znacznie spadła od 2012 roku, kiedy wynosiła 19,9%. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie wyniósł 8,1% i był nieznacznie wyższy od wartości w powiecie, który stanowi 7,4%.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Kwidzynie w dniu 31 grudnia 2014 roku zarejestrowanych było 610 osób bezrobotnych z terenu gminy Kwidzyn. Liczba bezrobotnych w ciągu ostatnich dwóch lat zdecydowanie spadła z 875 do 610 osób tj. o 30,3%. Spadek obserwowany był także w latach 2004 – 2008, co w obu powyższych okresach było zbieżne z polepszającą się sytuacją gospodarczą kraju.

Wśród 610 osób z terenu Gminy Kwidzyn zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na koniec roku było:

- 78 osób tj. 12,8% to osoby posiadające prawo do zasiłku,
- 509 osoby tj. 83,4% to osoby poprzednio pracujące, w tym 43 osoby były zwolnione z przyczyn zakładu pracy,
- 101osób tj. 16,6% to osoby dotychczas niepracujące,
- 345 osób tj. 56,6% to osoby długotrwale bezrobotne,
- 287 osób tj. 47,0% to osoby bez kwalifikacji zawodowych,
- 32 osoby tj. 5,2% to osoby niepełnosprawne.

Wykres nr 6. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

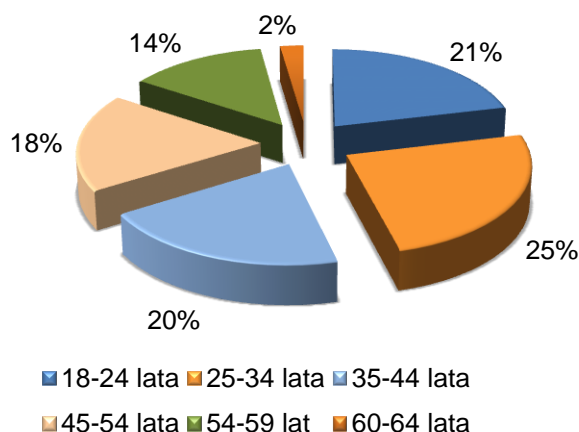

W 2009 roku wśród osób zarejestrowanych liczba kobiet i mężczyzn była równa, natomiast w następnych latach struktura zmieniała się i notowano coraz wyższy procent kobiet, który w grudniu 2014 roku wyniósł 58,5% tj. 357 kobiet. Dopiero w kategoriach wiekowych

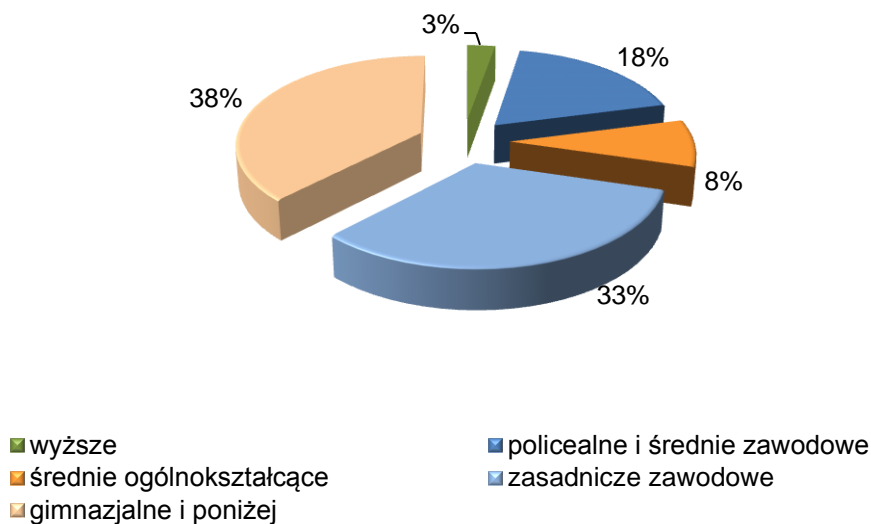
54 i więcej lat udział procentowy mężczyzn jest wyższy niż kobiet. Problem bezrobocia częściej więc dotyczy kobiet niż mężczyzn.

Problemem jest także wysoki odsetek młodych osób bezrobotnych z przedziału wiekowego 18-34 lat, który wyniósł 46,1%.

Wykres nr 7. Struktura wiekowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w grudniu 2014 roku (źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie).

Wykres nr 8. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy pod względem wykształcenia w grudniu 2014 roku (źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie).

W całym 2014 roku zgłoszono do Powiatowego Urzędu Pracy 210 ofert pracy, w tym 101 dotyczyło pracy subsydiowanej. Na terenie gminy organizowane są prace społecznie użyteczne tj. prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania, organizowane przez gminę. W ramach prac osoby bezrobotne wykonują prace porządkowe na terenie Gminy. Co roku prace wykonuje 10 osób. Na terenie Gminy Kwidzyn nie funkcjonują podmioty ekonomii społecznej, takie jak Klub Integracji Społecznej, Centrum Integracji Społecznej czy spółdzielnia socjalna, w których specyfika działania uwzględnia potrzeby osób najbardziej

oddalonych od rynku pracy.

Na koniec 2014 roku w gminie Kwidzyn działały 983 podmioty gospodarcze wpisane w rejestrze REGON. W 95% są to mikro i małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. Tylko 4 przedsiębiorstwa zatrudniają między 50 a 249 pracowników. Wśród podmiotów 3,3% działa w sektorze rolniczym, 25,8% w sektorze przemysłu i budownictwa, 70,9% w pozostałej działalności. Wskazując na sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności najwięcej podmiotów tj. 21,9% wpisuje się w „handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, następnie 14,1% „transport i gospodarka magazynowa”, 13,6% „przetwórstwo przemysłowe” oraz 11,4% „budownictwo”. W pozostałych sekcjach PKD poniżej 6% podmiotów.

Tabela nr 6. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą w latach 2012 – 2014 (źródło: Urząd Gminy Kwidzyn)

Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą wpisanych do rejestru REGON	2012	2013	2014
Osoby fizyczne	741	776	772
Osoby prawne i podmioty organizacyjne niemające osobowości prawnej	196	205	211
RAZEM	937	981	983
podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności	84	88	88
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	126,3	131,4	131,1

Liczba wpisanych podmiotów na 1 000 mieszkańców gminy nieprzerwanie rośnie w ostatniej dekadzie (z 69 w 2004 roku do 88 w 2014) i zbliża się do poziomu wskaźnika powiatu, który w 2014 roku wyniósł 94. Wskaźnik dotyczący liczby podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym również rośnie i w 2014 roku wyniósł 131,1 (podmiotów na 1 000 mieszkańców), jednak był on niższy od wskaźnika w powiecie kwidzyńskim o 15,5.

W ramach oferty inwestycyjnej gminy Kwidzyn znajdują się: Kwidzyński Park Przemysłowo Technologiczny, teren inwestycyjny w Górkach (przeznaczenie gruntów – tereny przemysłowe i usługowe, funkcje komercyjne w rozumieniu planu tj.: funkcje przemysłowe oraz funkcje usług komercyjnych, takich jak: handel, gastronomia, turystyka, obsługi łączności w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, świadczenia usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, obsługa bankowa, usługi finansowe, centra konferencyjne i wystawiennicze, działalność gospodarcza związana z wykonywaniem wolnych zawodów), oraz teren inwestycyjny w Rozpędzinach (przeznaczenie gruntów – tereny obiektów produkcji i usług: przemysł lekki, rzemiosło uciążliwe, składy, magazyny, hurtownie, stacje diagnostyczne, usługi o szerokim zakresie w tym usługi handlu, biurowe, usługi związane z obsługą ruchu tranzytowego).

4.4. Oświata

W związku ze strukturą demograficzną coraz więcej dzieci i młodzieży uczęszcza do szkół podstawowych. Szkoły realizują zajęcia dodatkowe oraz regularnie zapewniają dodatkowe wyposażenie placówek w niezbędne sprzęty. W gminie dzieci mają szeroki dostęp do komputerów z dostępem do Internetu w szkole.

Poziom wykształcenia mieszkańców ma wpływ na rozwój środowiska lokalnego i gospodarki. Dane dotyczące wykształcenia mieszkańców gminy zebrane zostały w Narodowym Spisie Powszechnym w 2002 roku (w Spisie w 2011 roku strukturę wykształcenia określono dla powiatu). Gmina Kwidzyn charakteryzowała się niezbyt wysokim poziomem wykształcenia – 3,4% mieszkańców deklarowało posiadanie wykształcenia wyższego (województwo 11,2%), a 21% wykształcenie średnie i policealne (województwo 32,4%). Spis w 2011 roku pokazał poprawę poziomu wykształcenia wszystkich Polaków, choć brak konkretnych danych dla gmin. Mając jednak na uwadze dostęp do wielu form kształcenia, większej chęci do jego podwyższania wśród dorosłych osób oraz napływu nowych mieszkańców w ostatniej dekadzie można przypuszczać, iż wskaźniki dla gminy Kwidzyn są korzystniejsze niż w 2002 roku.

W gminie Kwidzyn funkcjonują placówki oświatowe oferujące kształcenie na różnych etapach edukacji: przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum. Łącznie w 2014 roku uczęszczało do nich 1 187 dzieci.

Wśród działających 3 przedszkoli, 2 są niepubliczne i 1 publiczne, są nimi: Niepubliczne Przedszkole „Słoneczko” w Marezie, Niepubliczne Przedszkole „Gama” w Rakowcu, Przedszkole w Korzeniewie. Szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa w Janowie, Szkoła Podstawowa w Korzeniewie, Szkoła Podstawowa w Rakowcu, Szkoła Podstawowa w Tychnowach. Gimnazja: Gimnazjum w Liczu oraz Gimnazjum w Nowym Dworze.

Na przestrzeni ostatnich dwóch lat wykazano minimalny spadek liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli z 262 do 255 dzieci tj. o 2,7%. Przy czym w dwóch przedszkolach wzrosła liczba dzieci, a tylko w jednym nastąpił widoczny spadek najprawdopodobniej ze względu na umieszczanie dzieci w placówce poza miejscem zamieszkania oraz rozpoczęciem nauki w szkole w klasie zerowej przez dzieci w wieku 6 lat. Trzeba jednak zaznaczyć, iż gmina zapewniła miejsce w przedszkolu wszystkim dzieciom, co pokazuje, że istniejąca infrastruktura na terenie gminy w zakresie przedszkoli pozwala na zaspokojenie istniejących potrzeb. W szkołach podstawowych liczba uczniów wzrosła o 5,1% (o 31 dzieci). Z kolei w gimnazjach liczba uczniów nie zmienia się.

Tabela nr 7. Liczba dzieci w poszczególnych rodzajach placówek oświatowych w latach 2012 – 2014 (źródło: Pełnomocnik Wójta ds. Oświaty).

Liczba dzieci	2012	2013	2014
przedszkola	262	258	255
szkoły podstawowe	612	633	643
gimnazja	286	290	289
RAZEM	1 160	1 181	1 187

Liczba dzieci dowożonych do placówek stale rośnie – w 2014 roku do wszystkich rodzajów placówek dowożono o 47 dzieci i uczniów więcej niż w 2012 roku. Na każdym poziomie edukacji liczba oraz procent dzieci i uczniów rośnie, co może wskazywać na wybór placówki ze względu na poziom nauczania, a nie jej lokalizację.

Tabela nr 8. Liczba dzieci dowożonych do placówek oświatowych w latach 2012 – 2014 (źródło: Pełnomocnik Wójta ds. Oświaty).

Liczba dzieci dowożonych do placówki oraz procent wśród wszystkich uczęszczających dzieci	2012	2013	2014
przedszkola	106 40,5%	117 45,3%	125 49,0%
szkoły podstawowe	412 67,3%	417 65,9%	426 66,3%
gimnazja	254 88,8%	264 91,0%	268 92,7%
RAZEM	772	798	819

Procent dzieci uczęszczających do placówki poza miejscem swojego zamieszkania zmienia się ze względu na jej poziom tj. w przedszkolach jest to około 30% wszystkich dzieci, w szkołach podstawowych około 50%, w gimnazjum około 70%. Widać wyraźnie, że im wyższy poziom edukacji, tym więcej dzieci uczęszcza do placówki poza miejscem swojego zamieszkania.

Tabela nr 9. Liczba dzieci w poszczególnych rodzajach placówek oświatowych w latach 2012 – 2014 (źródło: Pełnomocnik Wójta ds. Oświaty).

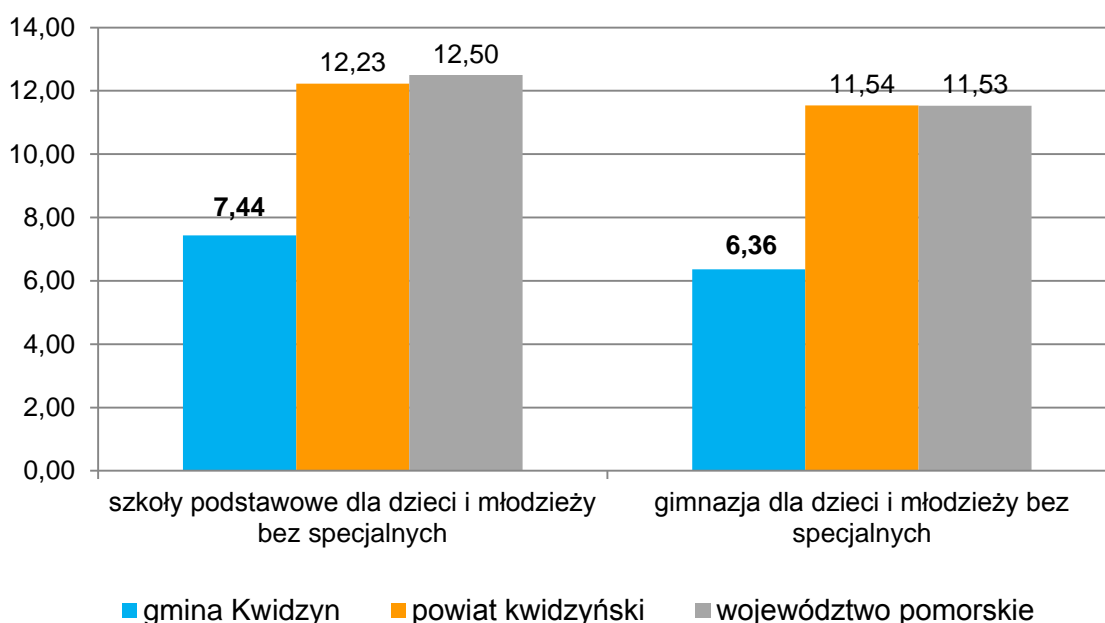
Liczba dzieci uczęszczających do placówki poza obwodem / miejscem zamieszkania oraz procent wśród wszystkich uczęszczających dzieci	2012	2013	2014
przedszkola	78 29,8%	86 33,3%	74 29,0%
szkoły podstawowe	318 51,9%	346 54,7%	309 48,1%
gimnazja	184 64,3%	222 76,6%	210 72,7%
szkoły ponadgimnazjalne	291	275	247
RAZEM	871	929	840

Szkoły realizują zajęcia dodatkowe, zajęcia wyrównawcze, koła zainteresowań, uczniowie biorą udział w konkursach i olimpiadach osiągając sukcesy. Zajęcia finansowane przez organ prowadzący to m.in. zajęcia logopedyczne, wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne z uczniem niepełnosprawnym, gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna. W trakcie pracy Zespołu wskazano jednak na większą potrzebę dodatkowych zajęć pozalekcyjnych. Szczególnie podkreślano konieczność zapewnienia doradztwa zawodowego dla uczniów, by dać możliwość świadomego kierowania swoją przyszłą karierą zawodową.

W każdym roku zakupywany jest nowoczesny sprzęt dydaktyczny i komputerowy m.in. rzutniki, projektory, ekrany multimedialne oraz pomoce dydaktyczne uwzględniające potrzeby dzieci 6 letnich. Ponadto przy placówkach oświatowych tworzone są place zabaw.

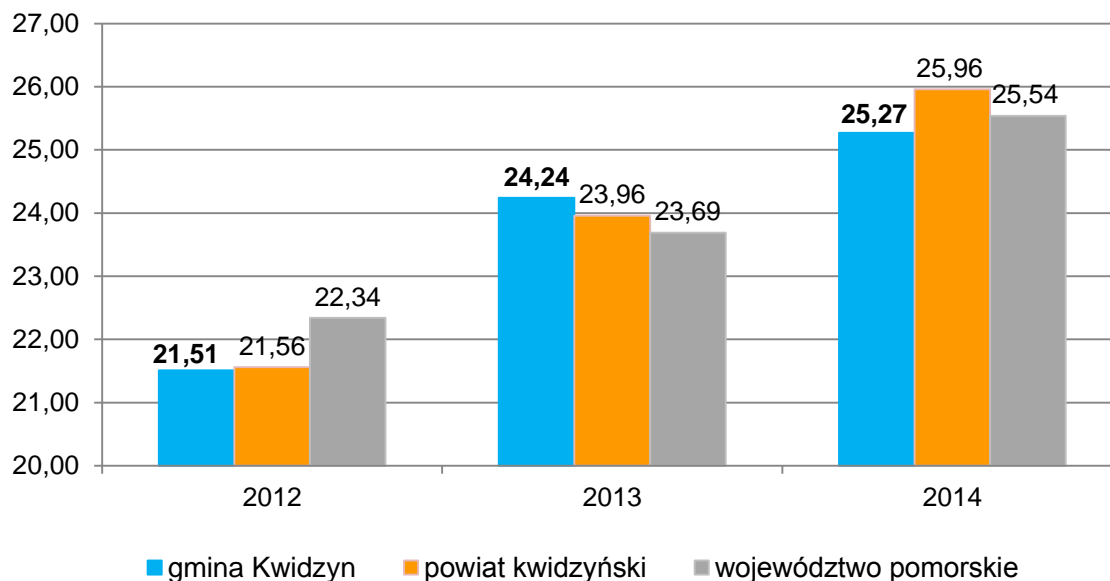
Wszystkie szkoły podstawowe i gimnazja wyposażone są w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu, a średnia liczba uczniów przypadająca na jeden komputer jest najwyższa w porównaniu do średniej w powiecie i województwie.

Wykres nr 9. Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w 2014 roku (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

Pod względem wyników sprawdzianu szóstoklasistów, uczniowie gminy nie uzyskują znacznie odbiegających wyników od wyników w powiecie czy województwie. Na przestrzeni ostatnich trzech lat najlepsze wyniki osiągnięto w 2013 roku, kiedy średni wynik w gminie Kwidzyn był wyższy od średniej w powiecie, województwie i kraju.

Wykres nr 10. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2012 – 2014 (źródło: Pełnomocnik Wójta ds. Oświaty).

Procent dzieci powtarzających klasę w szkołach podstawowych i gimnazjach ogółem w ostatnich trzech latach wahał się pomiędzy 1,2 a 3,6%.

Nauczyciele rokrocznie biorą udział w różnorodnych formach doskonalenia.

Na terenie gminy działa 20 klubów i świetlic dla dzieci i młodzieży, z czego 6 przyszkolnych i 14 pozaszkolnych, w których realizowana jest zróżnicowana oferta.

Liczba dzieci, które otrzymywały stypendia szkolne ogółem zmniejszyła się w latach 2012 – IX 2014. Główną przyczyną spadku był wzrost dochodów rodziny (na skutek podjęcia zatrudnienia przez rodziców), których wysokość przekracza kryterium dochodowe.

Przy czym spadek ten dotyczył głównie uczniów gimnazjum i szkół ponadpodstawowych. Z zasiłku szkolnego będącego formą pomocy materialnej o charakterze socjalnym i przyznawanego uczniom, którzy ponieśli straty w wyniku zdarzenia losowego, niezależnie od dochodu rodziny w 2014 roku przyznano zasiłki dla 3 osób.

Tabela nr 10. Stypendia szkolne w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Liczba dzieci, które otrzymywały stypendia szkolne:	2012	2013	do IX 2014
szkoły podstawowe	147	151	135
gimnazja	85	73	59
szkoły ponadgimnazjalne	65	53	48
RAZEM	297	277	242

4.5. Kultura, sport i rekreacja

Gminny Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna Gminy Kwidzyn realizują bogaty program skierowany do różnych grup mieszkańców. Cennym zasobem w gminie Kwidzyn jest sieć świetlic kulturalno – oświatowych, w których odbywają się różnorodne zajęcia. Działające biblioteki zapewniają dobry dostęp do księgozbiorów. Słabością jest infrastruktura sportowa i spadająca liczba członków klubów sportowych i osób ćwiczących.

W gminie Kwidzyn działa Gminny Ośrodek Kultury, którego działalność prowadzona jest przede wszystkim w 14 świetlicach kulturalno – oświatowych znajdujących się następujących miejscowościach: Brokowo, Dubiel, Gniewskie Pole, Gurcz, Kamionka, Lipianki, Mareza, Pastwa, Pawlice, Podzamcze, Rakowiec, Rozpędziny, Tychnowy. W placówkach zajęcia odbywają raz, dwa lub trzy razy w tygodniu, w zależności od potrzeb. W zajęciach uczestniczą nie tylko dzieci, młodzież, ale również osoby dorosłe. Realizowany jest bogaty program, w ramach którego odbywają się m.in. zajęcia plastyczne, warsztaty origami, rzeźbiarskie, fotograficzne, wernisaże prac, zajęcia na komputerze oraz prowadzony jest Zespół Wokalny „Pas de nom”, koło taneczne, Kółko Młodych Dziennikarzy, gry i zabawy, zajęcia kulinarne, festyny, zabawy okolicznościowe. Celem ich działania jest nie tylko prowadzenie form edukacji kulturalnej, ale także zapewnienie możliwości spędzania czasu wolnego, w tym podczas ferii szkolnych. Liczba dzieci i młodzieży korzystającej regularnie z oferty świetlic wzrastała, w ostatnim roku około 180 dzieci i młodzieży skorzystało z poszerzającej się oferty, w tym powstałych zespołów wokalnych, tanecznych, teatralnych czy pracowni haftu artystycznego.

Gminny Ośrodek Kultury organizuje wydarzenia kulturalne skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy. Wiele z nich organizowanych było we współpracy z filiami biblioteki publicznej, szkołami, Radami sołectw, Kołami Gospodyń Wiejskich, jednostkami ochotniczej straży pożarnej, kościołami parafialnymi. Co warte podkreślenia w organizację zaangażowali się także sami mieszkańcy sołectw. Wśród wydarzeń wymienić można m.in. bale karnawałowe, koncerty (przebojów świątecznych, reggae, „Wiedeński Wieczór” „A to Polska właśnie. W kręgu Fryderyka Chopina”), warsztaty (filmu poklatkowego, haftu matematycznego, rzeźbiarskie), konkursy wiedzy, przegląd teatralny, konkurs recytatorski. Istotnym elementem działalności kulturalnej jest organizacja obchodów Dnia Dziecka, w ramach których w 2014 roku odbyły się 23 festyny. Łącznie w różnego rodzaju konkurencjach wzięło udział 1 077 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 18 lat. Rok wcześniej liczba dzieci i młodzieży wyniosła 986, co wskazuje na rosnące zainteresowanie i coraz ciekawszy program obchodów. Oprócz dzieci i młodzieży w obchodach brali udział starsi mieszkańcy, więc faktyczna liczba uczestników festynów była dużo wyższa. Mieszkańcy sołectw aktywnie włączali się w organizację spotkań, pozyskiwali sponsorów zapewniając uczestnikom dodatkowe atrakcje.

W skład Biblioteki Publicznej Gminy Kwidzyn wchodzi biblioteka w Marezie oraz 4 filie biblioteczne. Biblioteka oprócz zaspokajania potrzeb czytelniczych mieszkańców oraz upowszechniania wiedzy prowadzi wiele działań kulturalno – oświatowych angażujących i rozwijających potrzeby użytkowników np. spotkania, konkursy tematyczne, wystawy. Nieprzerwanie od 2004 roku rośnie księgozbiór biblioteczny, którego wielkość w ostatnim dniu 2013 roku to 76 052 woluminy (2004 – 66 474 woluminy; wzrost o 14,4%). Pomimo starań zmiana technologiczna w pozyskiwaniu informacji, jaka nastąpiła na świecie, skutkuje spadkiem liczby czytelników w każdym kolejnym roku – z 2 004 w 2004 roku do 1 497 w 2013 roku. Porównując jednak wskaźnik czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności to w gminie Kwidzyn wynosi on 134 i jest wyższy niż wskaźnik powiatu kwidzyńskiego, który wynosi 120. Również pod względem liczby wypożyczeń gmina osiągnęła wyższy wskaźnik niż powiat oraz województwo (gmina – 20,5; powiat – 17,0; województwo – 16,1).

Pomimo braku gminnego ośrodka koordynującego działania w zakresie sportu i rekreacji, w gminie działają kluby i sekcje sportowe. Widać jednakże wyraźnie, iż liczba członków klubów sportowych spada (zgodnie z dostępnymi danymi zbieranymi przez GUS co dwa lata). W 2014 roku było 161 członków klubów i było to o połowę mniej niż w 2010 roku. Można jednakże przypuszczać, że 2010 roku wielu członków było nieaktywnych, stąd weryfikacja aktywnych członków nastąpiła do 2012 roku. Może jednak niepokoić fakt dużego spadku osób ćwiczących i członków klubów w 2014 roku.

Tabela nr 11. Kultura fizyczna, sport i rekreacja w latach 2010 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).

Kultura fizyczna, sport i rekreacja	2010	2012	2014
kluby	7	7	5
członkowie	344	262	161
ćwiczący ogółem	268	253	134
ćwiczący do lat 18	201	210	119
sekcje sportowe	16	17	10

Z danych GUS wynika, iż w ostatnich 6 latach spadła także dość znacznie liczba trenerów, instruktorów sportowych oraz innych osób prowadzących zajęcia sportowe (z 17 do 10).

Gmina Kwidzyn skierowała działania na podwyższenie aktywności fizycznej wszystkich mieszkańców poprzez realizowane od 2014 roku zajęcia sportowo – rekreacyjne „Sport po 16”. W bezpłatnej ofercie znalazły się m.in. zumba, aerobik, Nordic Walking, siatkówka, jazda konna. Zajęcia odbywały się w placówkach oświatowych, świetlicach wiejskich i gospodarstwie agroturystycznym.

Gmina posiada również bogate, zasoby turystyczno – krajoznawcze. Jednak nie wszyscy mieszkańcy wiedzą, gdzie można się udać w celu spędzenia czasu w sposób aktywny.

4.6. Profilaktyka zdrowotna, przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii

Zagrożenie uzależnieniami jest wysokie we współczesnym świecie. Na terenie gminy Kwidzyn prowadzone są działania przeciwdziałające uzależnieniom. Wiele działań skierowanych jest do dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół oraz świetlic kulturalno – oświatowych, a nie do wszystkich mieszkańców gminy.

Na terenie gminy znajdują się trzy zakłady opieki zdrowotnej: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tychnowach, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pastwie oraz Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Rakowcu oraz jedna apteka. Utrudniony jest dostęp do lekarzy specjalistów.

W szkołach na terenie gminy realizowane są programy profilaktyczne z zakresu rozwijania nawyku dobrego odżywiania się, których nazwy to m.in. Ogólnopolska Akcja „Szkłanka mleka”, Program rządowy „Owoce w szkole”, „Dzieci w kuchni”, „Pięć porcji warzyw, owoców i soków”, „Dlaczego nasze dzieci tyją”, „Trzymaj formę”, Ogólnopolski Program „Żyj smacznie i zdrowo”, „Zdrowoaktywni”. W ramach programów odbywały się spotkania rodziców z dietetyczką, która przybliżyła zasady zdrowego odżywiania, organizowano zajęcia dla dzieci, wydawano zdrowe pełnowartościowe posiłki. W 2014 roku na podstawie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Kwidzyńskiemu na zadanie z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych pn. „Wspomaganie umiejętności porozumienia się – likwidacji barier w komunikowaniu się dzieci i młodzieży niepełnosprawnych lub zagrożonych niepełnosprawnością i ich rodziców z terenu powiatu kwidzyńskiego” przekazano dotację organizacji pozarządowej, która realizowała zajęcia grupowe i indywidualne, konsultacje diagnostyczne dla dzieci, rodziców, nauczycieli, kolonie, obozy, turnusy rehabilitacyjne. Urząd Gminy Kwidzyn uzyskał pozytywną opinię Agencji Oceny Technologii Medycznych za realizację programu zdrowotnego „Program zdrowotno – edukacyjny udzielania I pomocy przedlekarskiej dla uczniów na lata 2012 – 2014”. Program realizowany był we wszystkich szkołach przez pielęgniarki szkolne i objął 330 uczniów. Należy podkreślić, że wymienione powyżej działania skierowane są w głównej mierze do dzieci i młodzieży, brak jest natomiast programów skierowanych do wszystkich mieszkańców, w tym dorosłych i osób starszych.

Utrzymanie w zdrowiu powiązane jest w pewnym stopniu z nawykami w zakresie zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej czy nie uleganiu nałogom. Edukacyjna rola programów profilaktycznych jest nieoceniona. Wykształcanie nawyków powinno rozpocząć się

od najmłodszych lat, by minimalizować skutki i zapobiegać jak najwcześniej chorobom cywilizacyjnym. Ważne jest także włączanie osób dorosłych w budowanie zdrowych nawyków, by w wiek starszy wchodzili już z wykształconymi nawykami. Oprócz profilaktyki Zespół do spraw opracowania niniejszej Strategii zwrócił uwagę na potrzebę realizowania oprócz programów profilaktycznych, także programy prozdrowotne, w tym badania przesiewowe.

Gmina realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kwidzyn oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii. Szkoły grają ważną rolę w realizacji programów, wśród których w 2014 roku były m.in.: „Nie pal przy mnie proszę”, program profilaktyczno – wychowawczy „Spójrz inaczej”, „Rodzinne święta – bez uzależnień”, „Rodzina a trudne wybory”, „Dziękuję, ja nie truję i bezpiecznie się czuję”, „Żyj zdrowo, trzymaj formę”, „Jestem bezpieczny, jestem szczęśliwy”, „Trzeźwo myślę”, „Chcesz możesz potrafisz”, Program Profilaktyki Uzależnień dla uczniów II etapu edukacyjnego „Tydzień przeciwko agresji” oraz „Znajdź właściwe rozwiązanie”. W świetlicach kulturalno – oświatowych prowadzone programy to m.in. „Pragniemy mówić nie”, „Świadomość to ja”, których celem było rozwijanie u dzieci umiejętności radzenia sobie z trudnymi sytuacjami, mogącymi sprzyjać sięganiu po substancje szkodliwe oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości.

Zgodnie ze statystykami przekazanymi przez Komendę Powiatową Policji liczba przestępstw/wykroczeń pod wpływem środków odurzających na terenie Gminy wyniosła w 2014 roku 3 i nie uległa zasadniczej zmianie od 2012 roku (2012 – 4; 2013 – 3).

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych znajdujących się w gminie Kwidzyn:

- do spożycia poza miejscem sprzedaży – 25,
- do spożycia w miejscu sprzedaży – 3.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2014 przeprowadziła 4 kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Komisja rozpatrzyła 22 wnioski dotyczące leczenia odwykowego oraz odbyła 20 rozmów motywacyjno – profilaktycznych z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi.

W każdym roku organizowany jest wypoczynek dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych z problemem alkoholowym lub rodzin zagrożonych dysfunkcjami społecznymi – w formie kolonii letnich, obozu żeglarskiego lub harcerskiego. Podczas wypoczynku letniego dla dzieci realizowano program socjoterapeutyczny. W 2014 roku Związek Harcerstwa Polskiego oraz Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Promyk” otrzymały dotacje na ten cel.

W Przychodni Leczenia Uzależnień w Kwidzynie z zakupionych usług zdrowotnych w 2014 roku skorzystało około 100 osób.

W ramach współpracy Stowarzyszenie Klub Abstynenta prowadziło Punkt Konsultacyjny – 38 osób zostało zmotywowanych do podjęcia leczenia w ośrodkach terapeutycznych. W ramach dotacji mieszkańcy gminy bezpłatnie korzystali z pomocy prawnika, psychiatry, psychologa oraz terapeuty. Stowarzyszenie prowadziło program profilaktyczny w szkołach gimnazjalnych dot. zwiększenia wiedzy o przyczynach choroby alkoholowej dla 107 osób. Stowarzyszenie Rodzin

Katolickich Diecezji Elbląskiej p.w. św. Józefa z siedzibą w Kwidzynie prowadziło zajęcia profilaktyczne „Przemoc i cyberprzemoc” w szkołach podstawowych dla 200 uczniów w klasach V i VI. Co ważne były to pierwsze zajęcia skierowane na nowe zagrożenia występujące we współczesnym świecie.

W każdym roku organizowane były szkolenia z opisywanej tematyki, których adresatami byli przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek oświatowych i służby zdrowia. W każdej szkole gminnej odbyło się także szkolenie rodziców nt. środków psychoaktywnych i substancji odurzających.

Tabela nr 12. Wybrane działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kwidzyn w latach 2012 – 2014 (źródło: Gminna Komisja).

Wybrane działania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2012	2013	2014
w ramach działalności informacyjno – edukacyjnej liczba projektów w placówkach oświatowych i świetlicach kulturalno – oświatowych	15	9	19
liczba dzieci, które skorzystały z wypoczynku	20	6	24
liczba opinii biegłych sądowych dot. uzależnienia	14	6	7
liczba wniosków o leczenie odwykowe osób uzależnionych	18	6	7

Gmina Kwidzyn bierze udział w wielu ogólnopolskich kampaniach: „Zachowaj trzeźwy umysł” realizowanej przez Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych w Poznaniu. W ramach kampanii przekazywano materiały edukacyjne do placówek oświatowych, zorganizowano konkurs plastyczny, w którym jeden z uczniów otrzymał wyróżnienie, rozdano upominki dla wszystkich dzieci biorących udział w kampanii. Wspomniane Stowarzyszenie organizowało także kampanie „Odpowiedzialny kierowca” oraz „Narkotyki, to nie dla mnie”, w ramach których przekazywano materiały informacyjne do szkół. Krakowska Akademia Profilaktyki przygotowała materiały przekazane do placówek podczas kampanii „Postaw na rodzinę”.

Szerokie działania w placówkach oświatowych są bardzo ważne ze względu na konieczność uświadamiania dzieci w zakresie destrukcyjnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych. Wydaje się jednak, że brak jest programów i kampanii skierowanych do osób dorosłych. Dotychczas w przeważającej części programy obejmują rodziców dzieci uczęszczających do szkół, a nie do wszystkich mieszkańców.

4.7. Przeciwdziałanie przemocy

Ze względu na charakter zjawiska ocena skali stosowania i doświadczania przemocy jest niemożliwa. Wzrasta liczba działań podejmowanych na rzecz rodzin, w których pojawia się podejrzenie występowania przemocy. Działania oparte są o interdyscyplinarną współpracę wielu służb.

W gminie realizowany jest Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. Przemoc w rodzinie definiowana jest jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Stosowanie przemocy niesie duże konsekwencje, w związku z czym podejmowane są działania mające na celu zmniejszenie ich skali.

W latach 2012 – 2014 realizowano akcje informacyjne i programy profilaktyczne skierowane do wszystkich grup wiekowych mieszkańców. We wszystkich placówkach oświatowych oraz w świetlicach kulturalno – oświatowych prowadzona była ogólnopolska kampania „Postaw na rodzinę” przez Krakowską Akademię Profilaktyki, której celem było pokazanie, że rodzina dostarcza dziecku wzorców zachowań prawidłowych i nieprawidłowych, a więź z rodzicami i innymi członkami rodziny stanowią najważniejszy czynnik chroniący przed niebezpiecznymi eksperymentami i raniącymi doświadczeniami. W 2015 roku Ośrodek Interwencji Kryzysowej Fundacji Edukacji i Rozwoju „FLOW” wydał „Kwidzyński informator o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie”, który trafił między innymi do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, dzielnicowych Powiatowej Komendy Policji oraz kuratorów sądowych kwidzyńskiego Sądu Rodzinnego.

Wszystkie szkoły oraz świetlice Gminy Kwidzyn realizowały programy profilaktyczne m.in. „Spójrz inaczej na agresję”, „Kicia i Rufi, Zgubek, Leśne wędrowniki Kuby i Kleksa, Kuba i Kleks kontra agresja”. Ponadto, w Szkole Podstawowej w Janowie działania skupiały się też na rozpowszechnianiu informacji dotyczących zjawiska przemocy, w ramach pedagogizacji i współpracy z rodzicami organizowano spotkania edukacyjno – informacyjne dla rodziców, przekazywano ulotki, poradniki. Część spotkań poświęcona była rozwijaniu umiejętności wychowawczych rodziców. W Szkole Podstawowej w Rakowcu – promowano na zajęciach

lekcyjnych i w programach profilaktycznych odpowiednie wzorce życia rodzinnego oparte na wzajemnej pomocy, szacunku, partnerstwie oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów bez przemocy. Organizowano szkolenia dla nauczycieli oraz prelekcje dla rodziców nt. symptomów przemocy, a pedagog szkolny realizował zajęcia warsztatowe odnośnie profilaktyki agresji i przemocy oraz zajęcia socjoterapeutyczne.

W przypadku podejrzenia, iż wobec osoby jest stosowana przemoc wszczynana jest procedura „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia. Liczba „Niebieskich Kart” z roku na rok rośnie, a większość z nich zakładana jest przez funkcjonariuszy Policji.

Tabela nr 13. Procedura „Niebieskie Karty” w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Procedura „Niebieskie Karty”	2012	2013	2014
Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”	21	33	37
Liczba założonych „Niebieskich Kart” w tym:	14	26	28
Komenda Powiatowa Policji	12	23	24
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	1	1	2
Placówki oświatowe	1	2	2
Ośrodki zdrowia	0	0	0

Zespół interdyscyplinarny niezwłocznie po otrzymaniu formularza podejmuje działania. Może on tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Wraz ze wzrostem liczby „Niebieskich Kart” wzrosła także liczba powołanych grup roboczych zajmujących się indywidualnie każdym przypadkiem – 2013 – 23; 2014 – 26.

W latach 2012 – 2015 Prokuratura Rejonowa prowadziła 155 postępowań o czyn związany ze znęcaniem się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku (art. 207 § 1. Kodeksu karnego).

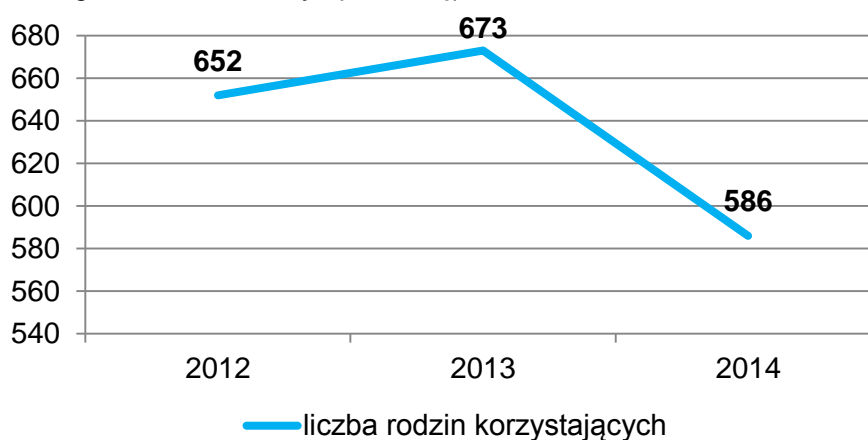
Więcej osób skorzystało ze specjalistycznej pomocy psychologicznej z powodu występowania przemocy (z 13 do 20), w tym ważne jest objęcie pomocą aż 8 dzieci w 2014 roku. W celu zapewnienia bezpieczeństwa, osobie / rodzinie doświadczającej przemocy zapewniane jest schronienie w sposób umożliwiający jak najmniejszą zmianę jej życia. W roku 2014 udzielono pomocy w formie schronienia 3 osobom.

4.8. Pomoc społeczna i poradnictwo specjalistyczne

W latach 2012 – 2014 spadła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie, jednak z widocznym wzrostem w 2013 roku. Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy jest ubóstwo i bezrobocie. Niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba, będące kolejnymi przesłankami na przestrzeni lat występują coraz częściej. Brak infrastruktury skierowanej do osób bezrobotnych i osób starszych.

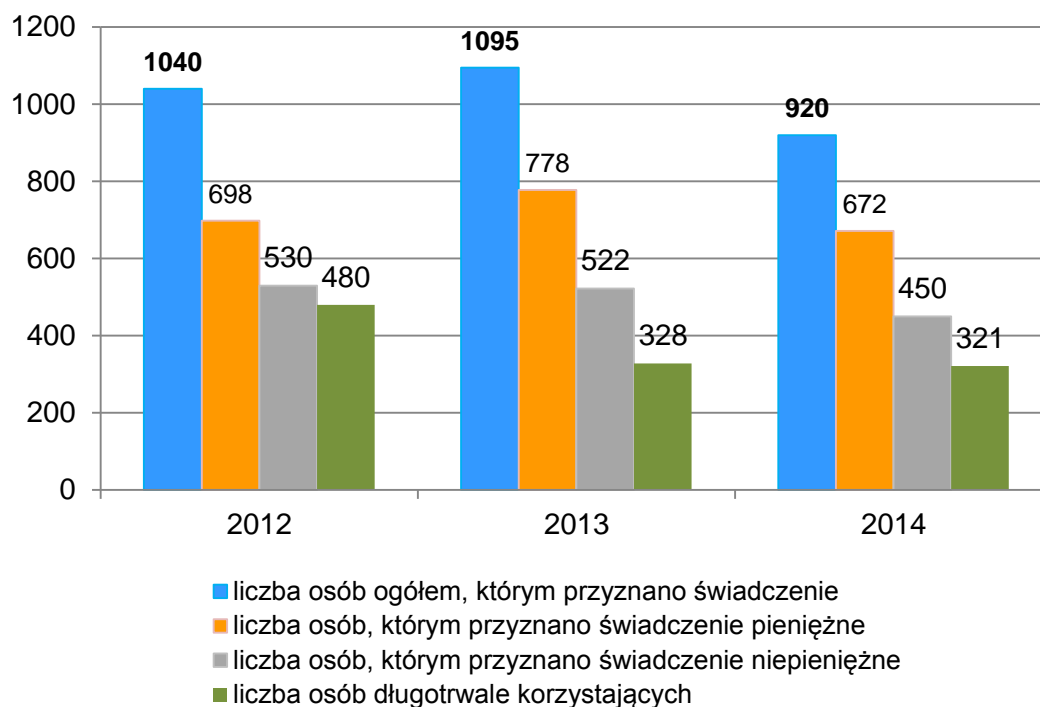
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Na terenie gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący wszystkie zadania, do których jest zobowiązany zgodnie z ustawą o pomocy społecznej oraz innymi przepisami prawa związanymi z działalnością statutową.

Wykres nr 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

W latach 2012 – 2014 spadła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie, jednak z nieznacznym wzrostem w 2013 roku. W konsekwencji liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie zmieniała się w ten sam sposób tj. rosła w 2013 roku, a następnie obserwując spadek do 920 osób w 2014 roku. W rodzinach objętych pomocą społeczną w 2014 roku żyło 1 458 osób, które stanowiły 13,0% mieszkańców gminy. Warto też zwrócić uwagę na fakt, iż średnio co trzeci klient w każdym roku był osobą długotrwale korzystającą z pomocy społecznej, co obrazuje wykres nr 12.

Wykres nr 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2012 – 2014 (źródło: Sprawozdania roczne z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kwidzynie).

Najczęstszym powodem korzystania z pomocy finansowej jest ubóstwo i bezrobocie. Z tytułu bezrobocia w ostatnim roku skorzystało jednak znacznie mniej rodzin niż w latach poprzednich (2012 – 429 rodzin; 2014 – 361 rodzin), co jest konsekwencją poprawiającej się sytuacji na rynku pracy. Niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba, będące kolejnymi przesłankami na przestrzeni lat występują coraz częściej i dotyczyły około 200 rodzin w każdym roku. Wzrostowa tendencja powyższych przesłanek udzielenia pomocy jest skorelowana ze wzrastającą liczbą osób starszych w gminie Kwidzyn. Na kolejnej pozycji pod względem częstotliwości występowania jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (spadek z 92 do 83 rodzin), co zapewne jest efektem skutecznej pracy asystentów rodziny, którzy wspierają rodziny w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego. Wzrost liczby rodzin, którym udzielono pomocy z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa (wzrost z 36 do 44) wskazuje na konieczność większego wsparcia matek. Choć bezdomność (wzrost z 14 do 20 rodzin) nie jest obecnie problemem to brak mieszkań komunalnych czy niskie dochody mogą spowodować rosnącą liczbę osób bezdomnych w gminie.

Tabela nr 14. Przesłanki do udzielenia pomocy społecznej w latach 2012 – 2014 (źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej).

Przesłanki do udzielenia pomocy społecznej w gminie Kwidzyn (więcej niż jedna przesłanka dotyczy jednej rodziny)	2012	2013	2014
ubóstwo	470	489	471
bezrobocie	429	444	361
niepełnosprawność	191	211	220
długotrwała lub ciężka choroba	192	191	205
bezzadność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	92	110	83
potrzeba ochrony macierzyństwa	36	36	44
alkoholizm	43	46	34
bezdomność	14	15	20

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Liczba rodzin korzystająca zmniejszyła się w ciągu ostatnich dwóch lat, pomimo wzrostu w 2013 roku. Ważną pozycją jest zasiłek stały finansowany z dotacji ze środków administracji rządowej, który przysługuje osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, której dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego. W 2013 roku w porównaniu do 2012 roku widoczny był wzrost liczby osób korzystających z tej formy pomocy o 15,3% (ze 124 do 143 osób), a w kolejnym roku spadek o 4,2% (137 osób). Przyczyn tej sytuacji należy upatrywać w tym, że osoby nie otrzymały orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub dochód rodziny przekroczył ustawowe kryterium dochodowe. Wydatki na wypłatę zasiłku stałego systematycznie rosną.

W ramach świadczeń niepieniężnych jest m.in. opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, społeczne, pomoc w formie posiłku, schronienia, usług opiekuńczych, pobytu w domu pomocy społecznej. W 2014 roku pomocą w formie posiłku objęto 353 osoby, w tym 352 dzieci. Ze schronienia skorzystało 12 osób. Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania świadczone były na rzecz 46 osób, a w domach pomocy społecznej przebywało 19 osób. Odpłatność gminy za pobyt w domach pomocy społecznej staje coraz bardziej znaczącą pozycją w budżecie (wzrost z 265 814 zł w 2012 do 448 910 zł w 2014). W związku z rosnącymi potrzebami w zakresie zapewnienia opieki trzeba dołożyć starań do zapewnienia efektywnego systemu wsparcia w środowisku zamieszkania osoby potrzebującej, który pozwala na jak najdłuższe pozostanie jej we własnym domu – istotnym elementem jest brak dziennego domu pobytu, który poprzez zapewnienie odpowiednich usług stanowiłby wsparcie dla osób potrzebujących.

Tabela nr 15. Wydatki na świadczenia realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Rodzaj wydatku	2012	2013	2014
Wydatki ogółem	6 129 783 zł	6 454 852 zł	6 080 818 zł
udział procentowy środków Gminy Kwidzyn	23,4%	24,6%	18,2%
udział procentowy środków z dotacji celowej budżetu państwa	76,6%	75,4%	81,8%
świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne oraz składka na ubezpieczenie zdrowotne i ubezpieczenia społeczne	3 075 733 zł	2 971 021 zł	2 762 056 zł
świadczenia alimentacyjne	690 667 zł	729 785 zł	744 211 zł
świadczenia z pomocy społecznej w tym:	1 894 444 zł	2 173 300 zł	1 767 918 zł
zasiłki celowe, w tym specjalne zasiłki celowe	497 218 zł	448 510 zł	439 191 zł
zasiłki okresowe	139 819 zł	134 865 zł	122 435 zł
zasiłki stałe i składka na ubezpieczenie zdrowotne	428 840 zł	584 067 zł	639 363 zł
posiłki w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	186 050 zł	196 274 zł	158 814 zł
zasiłki celowe w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	55 950 zł	51 300 zł	42 116 zł
schronienie	67 169 zł	77 954 zł	100 310 zł
usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	242 820 zł	316 944 zł	270 204 zł
specjalistyczne usługi opiekuńcze	3 150 zł	2 952 zł	1 512 zł
odpłatność za dom pomocy społecznej	265 814 zł	354 979 zł	448 910 zł
stypendia i zasiłki szkolne	197 159 zł	265 788 zł	228 530 zł
dodatki mieszkaniowe	221 780 zł	241 658 zł	202 339 zł
dodatki energetyczne	-	-	3 302 zł
pomoc finansowa państwa w ramach rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne	50 000 zł	73 300 zł	97 600 zł
zasiłki dla opiekunów	-	-	274 862 zł

Pracą socjalną, która prowadzona jest bez względu na posiadany dochód, objętych było 67 rodzin (widoczny spadek o 52,1% ze 140 w 2012 roku). Praca socjalna jest działalnością zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi realizowaną poprzez diagnozowanie, wspieranie, informowanie o możliwościach otrzymania pomocy specjalistycznej i inne. Efekty podejmowanych działań są jednak trudno mierzalne ze względu na swój charakter. W celu wzmocnienia aktywności

i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu pracownik socjalny może zawrzeć kontrakt socjalny, będący pisemną umową dotyczącą planowanych działań. W 2014 roku metoda ta była wykorzystywana znacznie rzadziej (zawarto 10 kontraktów). W latach wcześniejszych liczba kontraktów była wyższa (2012 – 62; 2013 – 28), co wynikało z realizacji projektu systemowego „Zainwestuj w swoją przyszłość” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2009 – 2013. Celem ogólnym projektu było zwiększenie szansy na zatrudnienie oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób bezrobotnych. Beneficjenci korzystali ze wsparcia psychologa, doradcy zawodowego oraz lidera Klubu Pracy oraz ukończyli wybrane kursy zawodowe. Mając na uwadze bezrobocie, które jest jedną z najczęstszych przesłanek do udzielenia pomocy oraz fakt, że jedna trzecia klientów to osoby długotrwale korzystające z pomocy warto wzmocnić pracę stosując indywidualne metody pracy, w tym kontrakt socjalny.

W gminie spełniony był wymóg ustawy- 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu na 2000 mieszkańców.

W Ośrodku nie wydawano decyzji odmownych przyznania świadczenia z powodu braku środków finansowych. Odmowy występowały głównie z tytułu przekroczenia kryterium dochodowego pomocy społecznej lub braku przesłanek do udzielenia pomocy.

Na terenie gminy nie działa żaden ośrodek wsparcia, noclegownia czy schronisko ani dom pomocy społecznej. Nie funkcjonują również mieszkania chronione świadczące wsparcie dla osób pełnoletnich.

Ważną formą wsparcia jest poradnictwo specjalistyczne, głównie psychologiczne, prawne. Dostęp do niego w ostatnich latach był ograniczony, ponieważ oparty był na możliwości korzystania z usług Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Poradni Leczenia Uzależnień. W 2014 roku dostępne było wsparcie świadczone przez Fundację INTERIOS w zakresie porad prawnych oraz firmę świadczącą usługi psychologiczne, która w pełni nie zabezpieczała potrzeb w tym zakresie ze względu na zbyt długi czas oczekiwania na konsultacje z psychologiem lub prawnikiem. Od września 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kwidzynie zatrudnia psychologa, który w okresie od września do grudnia 2014 udzielił 76 porad dla 28 osób, w tym 5 konsultacji psychologicznych odbyło się w miejscu zamieszkania klientów. Członkowie Zespołu wskazują na konieczność dalszego zatrudniania psychologa w Ośrodku, który nieodpłatnie udzielałby pomocy psychologicznej mieszkańcom Gminy Kwidzyn w wymiarze adekwatnym do potrzeb. Ponadto Członkowie Zespołu dostrzegają potrzebę zatrudnienia na podobnych zasadach prawnika.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacał także dodatki mieszkaniowe, które przysługują przy spełnieniu kryterium dochodowego oraz kryterium powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego. W 2014 zanotowano znaczny spadek liczby wniosków, co może mieć także

związek z poprawiającą się sytuacją dochodową mieszkańców gminy.

Tabela nr 16. Dodatki mieszkaniowe w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Dodatki mieszkaniowe	2012	2013	2014
Liczba wniosków	200	205	165
Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	193	199	163
Liczba rodzin	133	135	112

Od 2014 roku wypłacane są także dodatki energetyczne osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy, będące stroną umowy sprzedaży energii elektrycznej i zamieszkują w miejscu dostarczania energii. Wpłynęły 43 wnioski, z czego wydano 42 decyzje pozytywne dla 26 rodzin

4.9. Potencjał i bariery we wsparciu wybranych grup zagrożonych wykluczeniem

Osoby niepełnosprawne, starsze oraz rodziny z dziećmi, szczególnie rodziny wielodzietne są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne.

Osoby niepełnosprawne

Dane dotyczące liczby osób niepełnosprawnych pochodzą z narodowych spisów powszechnych, jednak w NSP w 2011 roku zbierano dane tylko do poziomu powiatów. W powiecie kwidzińskim mieszkało 6 812 osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności w wieku 16 i więcej lat, co stanowiło 10,1% w grupie ludności w tym samym wieku. Dla porównania województwo pomorskie – 10,6%, Polska – 9,7%. Wzrastająca liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności (z 191 do 220 w latach 2012 – 2014) wskazuje, iż problem ten będzie narastał.

Na terenie gminy mieszkańcy mają dostęp do Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego prowadzonych przez Fundację „Misericordia” w Centrum Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Górkach. Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) realizuje zadania w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej, zmierzające do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności, niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia – na miarę jej indywidualnych możliwości. W WTZ funkcjonuje 9 specjalistycznych pracowni terapeutycznych oraz gabinety rehabilitacji fizycznej dla 47 uczestników. Z Gminy Kwidzyn w zajęciach uczestniczy 12 osób niepełnosprawnych.

W wypożyczalni sprzętu dostępne były wózki inwalidzkie, kule, chodziki inwalidzkie,

a także łóżka rehabilitacyjne lub same materace do łóżka. Mieszkańcy Gminy sporadycznie korzystali z możliwości wypożyczenia sprzętu – łącznie w latach 2012 – 2015 wypożyczono 5 sprzętów.

Rodziny z dziećmi

W gminie mieszka 2 427 osób w wieku 0 – 17 lat. Dzieci i młodzież żyje w rodzinach, których dokładna liczba w statystykach nie jest dostępna. Rodzina, często określana jako podstawowa grupa społeczna, na której opiera się społeczeństwo odgrywa ważną rolę w życiu człowieka ze względu na ogół relacji, uczuć i współpracy, jaka istnieje między członkami rodziny. W trakcie interakcji członkowie wypracowują normy, którymi kierują się nawet po opuszczeniu rodziny. Występujące dysfunkcje mogą spowodować wytworzenie złych norm, które będą stosowane w latach późniejszych przez dzieci. Z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego z pomocy społecznej korzystało około 100 rodzin (2012 – 92; 2013 – 110; 2014 – 93). Ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa było to odpowiednio 36 – 36 – 44 rodziny.

W rodzinach przeżywających trudności pracuje asystent rodziny, który opracowuje we współpracy z rodziną plan pracy oraz udziela pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wspiera aktywność społeczną, motywuje członków do podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W ramach systemu prowadzony jest stały monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem oraz rodzin, o których powzięto informację, że przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Na bieżąco prowadzone jest diagnozowanie i analizowanie sytuacji, ustalanie przyczyn, udzielanie pomocy mającej na celu zabezpieczenie podstawowych potrzeb, wzmacnianie funkcji rodziny głównie opiekuńczo – wychowawczej, ekonomicznej, socjalizacyjnej. Od 2012 roku tj. początku pracy asystentów rodziny liczba rodzin objętych ich wsparciem wzrasta z każdym rokiem. Ze względu na fakt, iż proces ten jest długi i wymagający aktywnego udziału rodziny, liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę rośnie. Ze względu na trudny charakter pracy asystenci rodziny powinni obowiązkowo brać udział w superwizji.

Z pracą asystentów wzmacniających rodzinę można łączyć nadzory nad wykonywaniem władzy rodzicielskiej. Ich liczba na terenie gminy Kwidzyn w latach 2012 – 2014 zmniejszyła się: 2012 – 49; 2013 – 44; 2014 – 37.

W przypadku zagrożenia życia lub zdrowia, dzieci umieszczane są w pieczy zastępczej tj. placówce lub rodzinie zastępczej. Powrót dzieci do rodziny możliwy jest w sytuacji zapewnienia bezpieczeństwa i rozwiązania problemów w rodzinie biologicznej. Z racji trudności tego zadania liczba dzieci powracających jest znacznie niższa od liczby dzieci umieszczonych (2014: umieszczeni – 1, powrót do rodziny – 0; 2013: umieszczeni – 12, powrót do rodziny – 3).

Tabela nr 17. Asystentura rodzin w latach 2012 – 2014 (Sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).

Asystentura rodzin	2012	2013	2014
liczba asystentów	2	2	2
rodziny objęte	20	25	28
zakończono współpracę z tego:	2	9	10
ze względu na zaprzestanie współpracy	2	3	5
ze względu na osiągnięcie celów zawartych w planie pracy	0	3	2
ze względu na stwierdzenie brak efektów pracy	0	3	2
nastąpiła zmiana metod pracy	0	0	1

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny (...) w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej gmina ponosi 10% wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej, w kolejnym roku procent wzrasta do 30% i następnie do 50%. W konsekwencji odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej wzrosła z 16 421 zł w 2012 roku do 60 000 zł w 2014 roku.

Z działań kierowanych do wszystkich rodzin z terenu Gminy można wymienić spotkania organizowane przez Bibliotekę Publiczną Gminy Kwidzyn m.in. „Bo jakie początki, takie będzie wszystko... Co małe dzieci mogą robić z rodzicami w bibliotece?”, podczas którego skupiono uwagę na znaczeniu wczesnej edukacji w życiu dzieci oraz formach wspierania dzieci i rodziców w bibliotece, spotkanie z psychologiem i zapoznanie uczestników z ideą grup wsparcia.

Co ciekawe, chęć zaangażowania się przez mieszkańców w działania na rzecz społeczności była bardzo wysoka –uczestniczki projektu „Pakujemy walizkę – w podróż na całe życie” zawiązały nieformalną grupę pod nazwą „Czwartkowe Mamy”. Grupa zmieniły wiejski plac zabaw w miejsce przyjazne dla dzieci i dorosłych, przygotowały przedstawienie dla dzieci oraz zainicjowały „Wielkie sadzenie drzew owocowych” zrealizowane we współpracy z Biblioteką, sołtysem i Radą Sołecką, Szkołą Podstawową i Przedszkolem w Korzeniewie oraz Kołem Korzeniewskich Kobiet.

W ramach organizowania dzieciom czasu wolnego świetlice kulturalno – oświatowe nie wypełniają luki w infrastrukturze – braku placówki wsparcia dziennego, której działania skierowane są do dzieci z rodzin z problemami m.in. uzależnieniem, przemocą, eurosieroctwem, bezrobociem, ubóstwem. Warto jednak uzupełniać programy ww. świetlic o programy terapeutyczne, korekcyjne, socjoterapeutyczne oraz kompensacyjne.

Seniorzy

W ostatnim dniu 2014 roku w gminie mieszkały 1 024 osoby w wieku 65 i więcej lat. Starzenie się społeczeństwa jest ogólnopolską tendencją i można przypuszczać, iż pomimo

dogodnej pod względem struktury demograficznej sytuacji w gminie Kwidzyn również ona będzie musiała zmierzyć się z tym problemem.

Ze względu na stosunkowo wąską ofertę dla seniorów niewielu seniorów jest zainteresowanych i bierze udział w różnorodnych zajęciach i aktywności. Bariery są także rozproszenie seniorów, którzy zamieszkują różne sołectwa. Nie we wszystkich z nich realizowane są działania na rzecz seniorów. Ponadto, dotarcie do miejscowości z ofertą dla seniorów utrudnia słaby system komunikacji.

Od 2013 roku organizowane są zajęcia dedykowane seniorom m.in. „Koncert życzeń – Senior w Bibliotece”, podczas którego wykorzystywano serwisy internetowe do słuchania ulubionych utworów muzycznych seniorów. Organizowano także działania oparte na współpracy dzieci i młodzieży z osobami starszymi. W bibliotece w Marezie dzieci i seniorzy brali udział w „Integrującym pokolenia Tłustym Czwartku”, podczas którego przygotowywano wypieki, wspólnie zapoznawano się z genezą i obrzędami tego święta.

Ważną inicjatywą były organizowane w 2014 roku przez Stowarzyszenie „Seniorzy 50+” spotkania międzypokoleniowe, w trakcie których seniorzy wraz z dziećmi i młodzieżą wspólnie, w aktywny sposób spędzali czas. Odbyły się dwa spotkania warsztatowe skupione na technice zdobniczej decoupage oraz lepieniu w glinie i odlewaniu w gipsie. Ponadto, odbyły się dwa spotkania tematyczne: z okazji Dnia Matki oraz powitania jesieni. Zaangażowanie uczestników we wspólne działania artystyczne, edukacyjne, zręcznościowe pozwoliły na poznanie, czasem zbliżonych bez względu na wiek, pasji i zainteresowań. Była to również okazja do stymulowania seniorów do podejmowania działań w swojej społeczności i czerpania z nich satysfakcji. Łącznie w spotkaniach wzięło udział 128 osób.

W ramach pomocy społecznej, dla najbardziej potrzebujących dostępne jest wsparcie w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Zainteresowanie nimi jest umiarkowane, w 2014 skorzystało z nich 46 osób. Trzeba jednak dodać, że z obserwacji pracowników socjalnych wynika, że liczba osób korzystających z usług opiekuńczych będzie wzrastała z roku na rok. Osoby, którym nie można zapewnić wystarczającej opieki w miejscu zamieszkania, kieruje się do domu pomocy społecznej. Z pobytu w domach od 2012 do 2014 skorzystało prawie dwukrotnie więcej osób (z 11 do 19 osób), co generowało znacznie wyższe koszty (z 265 814 zł do 448 910 zł).

4.10. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Pobudzanie aktywności społecznej oraz zaangażowania w sprawy lokalne sprzyja rozwojowi społeczności lokalnej i tym samej wyższej jakości życia mieszkańców. W gminie Kwidzyn działa relatywnie dużo organizacji społecznych.

Aktywność obywatelska i społeczna mieszkańców może być realizowana poprzez działalność na rzecz własnej społeczności lokalnej, realizowanej indywidualnie lub w ramach działania w organizacjach społecznych. Kolejnym wymiarem aktywności jest świadczenie wolontariatu, rozumianego jako wykonywanie nieodpłatnej pracy na rzecz innych ludzi, najczęściej pozostających w potrzebie. Zachęcenie do powyższych działań jest trudnym zadaniem ze względu na konieczność zaangażowania mieszkańców wraz z przekazaniem odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych najbliższego otoczenia.

W 2014 roku zarejestrowanych było 10 stowarzyszeń i fundacji oraz 25 klubów sportowych (uczniowskich, szkolnych, ludowy, jeździecki) na terenie gminy Kwidzyn. Jednym ze wskaźników pozwalających na określenie wielkości sektora pozarządowego jest liczba fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych przypadających na 10 tysięcy ludności. W 2014 roku na 10 tysięcy mieszkańców gminy Kwidzyn przypadało 28 fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych. Wynik ten jest zbliżony do powiatu kwidzyńskiego – 30 oraz województwa pomorskiego i kraju – 33, co pokazuje stosunkowo wysoką aktywność w tym zakresie.

Tabela nr 18. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w latach 2012 – 2014 (źródło: samodzielne stanowisko ds. sportu, kultury fizycznej, turystyki i organizacji pozarządowych).

Obszary współpracy z organizacjami pozarządowymi i wysokość przyznanych dotacji:	2012	2013	2014
Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	90 000 zł	110 000 zł	109 677 zł
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, narkomanii, profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych	12 000 zł	14 000 zł	22 000 zł
Ekologia i ochrona zwierząt	80 000 zł	10 000zł	10 000 zł
Edukacja i ochrona środowiska	---	90 000zł	90 000 zł
Kultura, sztuka wspieranie działań kulturalnych, oświatowych i społecznych, w szczególności takich, które aktywizują społeczność lokalną	---	7 500zł	8 000 zł
RAZEM	182 000 zł	221 619zł	237 677 zł
Dotacje z pominięciem otwartego konkursu ofert	7 000 zł	---	2 000 zł
RAZEM	189 000 zł	221 619 zł	239 677 zł

W gminie realizowany jest Program Współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego, który zawiera katalog zadań publicznych zleczanych organizacjom pozarządowym w otwartych konkursach ofert w każdym roku. W wydatkach na zadania realizowane przez organizacje pozarządowe przekazywana jest coraz wyższa kwota. Dotacje na zadania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych są ograniczone do obszaru „Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, narkomanii, profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych” i w 2014 roku stanowiło 9,2% kwoty ogólnej.

8 stowarzyszeń działa na terenie Gminy lub na rzecz mieszkańców z otrzymanych dotacji m.in. Stowarzyszenie „Jesteśmy dla Rakowca”, Gminne Stowarzyszenie Rozwoju Kultury Fizycznej i Sportu, Ochotnicza Straż Pożarna w Pastwie.

Ponadto, na rzecz mieszkańców gminy działają organizacje niezarejestrowane na jej terenie m.in. Polski Czerwony Krzyż, Fundacja Opiekuńcza International Paper – Kwidzyn, Stowarzyszenie „Seniorzy 50+”, Stowarzyszenie „Wiosna”, Pomorskie Centrum Terapeutyczno – Prawne INTERIOS, Polska Fundacja Pomocy Dzieciom „Maciuś”, Stowarzyszenie Eko – Inicjatywa, Stowarzyszenie „Nasza Europa”, Fundacja „Nadzieja”, Związek Harcerstwa Polskiego, Stowarzyszenie Ewangelizacyjne KERYGMAT w Kwidzynie Polskie Stowarzyszenie Turystyczno Krajoznawcze w Kwidzynie, Towarzystwo Miłośników Ziemi Kwidzyńskiej.

Idea społeczeństwa obywatelskiego realizowana jest przez m.in. Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotniczą Straż Pożarną i inne organizacje. Działalność w nich sprzyja rozwijaniu się liderów lokalnych, którzy są w stanie zachęcić mieszkańców do zaangażowania się w działania na rzecz swojej społeczności lokalnej.

Rozdział 5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z coraz powszechniej stosowaną metodą diagnozy sytuacji, przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Metoda ta łączy analizę wnętrza, jak i otoczenia organizacji oraz badanie szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjścia dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Oparta jest na schemacie kwalifikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. Wewnętrzne pozytywne – mocne strony
2. Wewnętrzne negatywne – słabe strony
3. Zewnętrzne pozytywne – szanse
4. Zewnętrzne negatywne – zagrożenia

Mocne i słabe strony traktowane są jako czynniki wewnętrzne, natomiast szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki.

Efektem analizy jest określenie celów strategicznych.

Realizując założenia polityki społecznej gminy Kwidzyn należy skupić się na wykorzystaniu szans – mocnych stron wskazanych w czynnikach wewnętrznych. Czynniki zewnętrzne natomiast stwarzają dla polityki rozwiązywania problemów społecznych zarówno szanse jak i zagrożenia. Czynniki te są elementami rzeczywistości, na które realizator strategii nie ma wpływu sprawczego. Są to uwarunkowania społeczne, polityczne powodowane ciągłymi zmianami w otaczającym nas świecie. Przedstawiona poniżej analiza SWOT powstała w oparciu o materiały wypracowane podczas spotkania warsztatowego z przedstawicielami różnych grup społecznych.

Czynniki wewnętrzne	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — dobry poziom zabezpieczenia w ramach systemu pomocy społecznej i wspierania rodziny (asystentura rodzin, pomoc finansowa i rzeczowa) — dobrze działająca sieć świetlic kulturalno – oświatowych zachęcających do spędzania czasu w sposób aktywny i konstruktywny: — realizacja programów profilaktycznych, w tym prozdrowotnych adresowanych głównie do dzieci, młodzieży oraz rodziców; — dostęp do wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego oraz Warsztatów Terapii Zajęciowej; — zapewnienie poradnictwa psychologicznego w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej; — coraz szersza oferta zajęć sportowo-kulturalnych, nowe zajęcia aktywnego spędzania czasu; — aktywne organizacje pozarządowe wspierają mieszkańców w ramach współpracy finansowej i niefinansowej, w tym we współpracy z władzami samorządowymi; — poszerzająca się oferta działań na rzecz seniorów (spotkania międzypokoleniowe, prelekcje, nauka języków obcych, kursy komputerowe dla seniorów; wycieczki, zajęcia sportowe i rekreacja); — wysoka aktywność szkół w zakresie działania na rzecz uczniów (pozyskiwanie grantów, autorskie programy profilaktyczne, szkolenia dla rodziców i nauczycieli, komputeryzacja, zajęcia pozalekcyjne, wolontariat szkolny); — edukacyjna działalność bibliotek i świetlic szkolnych; — gotowość do budowania systemu efektywnej komunikacji z mieszkańcami; — budowanie coraz lepszej współpracy między instytucjami; — tworzenie lokalnych ciał samorządowych (Młodzieżowej Rady Gminy, Funduszu Sołeckiego). 	<ul style="list-style-type: none"> — słaba komunikacja z mieszkańcami na temat dostępnych form wsparcia i instytucji na terenie Gminy, w tym uwzględniający ograniczony dostęp do Internetu; — brak ogólnie gminnych kampanii i zajęć skierowanych do wszystkich mieszkańców dot. profilaktyki zdrowotnej i uzależnień; — niewystarczający dostęp do poradnictwa psychologicznego i prawnego dla wszystkich mieszkańców usytuowanego w sołectwach; — niewystarczająca infrastruktura w zakresie wsparcia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym – brak placówki wsparcia dziennego, mieszkań socjalnych i chronionych, schronienia dla ofiar przemocy, miejsc w ośrodkach leczenia uzależnień; — brak systemowego wsparcia rodziny np. budowania wzorców pozytywnych zachowań; — brak systemowych rozwiązań dotyczących wsparcia osób i rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia; — brak wystarczającej infrastruktury i programów propagujących zdrowy styl życia (brak zajęć korekcyjnych i badań profilaktycznych, przesiewowych) — niewystarczająca ilość zajęć pozalekcyjnych i doradztwa zawodowego po gimnazjum; — zarejestrowane osoby bezrobotne charakteryzują się niskim poziomem kwalifikacji; — brak podmiotów ekonomii społecznej; — brak propagowania wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej; — mała ilość miejsc aktywnego wypoczynku; — brak monitoringu problemu uzależnień i nowych zagrożeń; mała aktywność społeczna w zakresie edukacji, profilaktyki uzależnień (ograniczona tylko do szkół); — brak centralnego ośrodka sportu i propagowania aktywnego spędzania czasu (np. mapy turystycznej).

Czynniki zewnętrzne	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i konieczności stosowania działań profilaktycznych; — dalszy rozwój oferty sportowej i kulturalnej; — dalszy rozwój oferty edukacyjnej; — dostępność środków unijnych służących rozbudowie infrastruktury jak i na działania miękkie; — wykorzystywanie możliwości związanych z rozwojem społeczeństwa informacyjnego; — dalszy rozwój trzeciego sektora, działającego na terenie gminy; — rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi i lokalną wspólnotą; — zwiększająca się świadomość rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożenia uzależnieniami; — realizacja wspólnych przedsięwzięć samorządu i organizacji społecznych na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego; — coraz szersza oferta instytucji rynku pracy adresowana do osób bezrobotnych. 	<ul style="list-style-type: none"> — wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawienie się nowych rodzajów uzależnień; — negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych w rodzinach; — zmieszanie się środków na realizację działań pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście zadań oraz niewielkim wzroście zatrudnienia; — społeczna akceptacja pracy na „czarno” i korzystania z pomocy społecznej; — coraz mniejsze nakłady na opiekę zdrowotną przez NFZ; — częste zmiany i brak przejrzystości przepisów prawa; często wykluczające się; — nowy problem społeczny jakim jest eurosieroctwo i brak opieki nad pozostawionymi w Polsce rodzicami; — brak środków na rozwój kultury i sportu; — brak sponsoringu na działalność kulturalną ze strony lokalnego biznesu; — izolacja społeczna mieszkańców z racji na problem dostępności i uzależnienia od Internetu; — rozluźnienie więzi rodzinnych i lokalnych; — narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.

Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kwidzyn na lata 2016- 2020.

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w gminie Kwidzyn i burzliwych dyskusjach na spotkaniach warsztatowych, przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w gminie. Priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie Gminy Kwidzyn powinny być: system wsparcia dla rodziny, propagowanie zdrowego stylu życia, rozwój profilaktyki senioralnej, rozwój edukacji i wzrost wiedzy mieszkańców, integracja społeczna i zawodowa. Każdy z wybranych priorytetów został przełożony na cel strategiczny, który wyznacza szczególny kierunek działań strategicznych. Do każdego celu strategicznego wskazano cele operacyjne podzielone na kierunki działań. Dodatkowo wskazano podmioty wiodące i odpowiedzialne za realizację strategii. Dokument zawiera także wskaźniki ułatwiające dokonywanie oceny stopnia realizacji strategii.

Ponadto problemy społeczne, które określono w strategii nie są zjawiskami, które zakończą się w okresie realizacji strategii. Są to zjawiska ciągłe, które wymagają stałej interwencji. Czas realizacji poszczególnych celów i intensyfikacji działań w danym obszarze warunkowane są jedynie poprzez nasilenia problemów społecznych.

Rozdział 6. MISJA Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kwidzyn na lata 2016-2020 brzmi:

**Gmina Kwidzyn gminą wspierającą i inicjującą działania
w obszarze polityki społecznej w dążeniu do poprawy jakości życia
i osiągnięcia zrównoważonego rozwoju społecznego swoich mieszkańców.**

Strategia wskazuje pięć celów strategicznych, mających charakter ogólny, z podziałem na cele operacyjne i kierunki działań.

I Cel Strategiczny

Wspieranie rodziny w jej funkcjonowaniu

II Cel Strategiczny

Promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka problemu uzależnień

III Cel Strategiczny

Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych

IV Cel Strategiczny

Wspieranie rozwoju i edukacji mieszkańców Gminy Kwidzyn

V Cel Strategiczny

Rozwój integracji i odpowiedzialności społecznej mieszkańców. Wzmocnienie reintegracji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Realizacja Strategii Rozwiązywanie Problemów Społecznych w Gminie Kwidzyn na lata 2016-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kwidzyn na lata 2016- 2020 nie stanowi zbioru zamkniętego, wraz z rozpoznawanymi potrzebami możliwe jest projektowanie nowych przedsięwzięć, będących odpowiedzią na aktualne wyzwania.

Strategia jest dokumentem programującym życie społeczności lokalnej, dlatego też w sposób zamierzony została sformułowana na takim poziomie ogólności, aby była elastyczna i stwarzała możliwości dostosowywania realizowanych w oparciu o nią działań do zmieniających się zjawisk i problemów społecznych oraz zmian przepisów prawa, które wyznaczają obszary interwencji w polityce społecznej.

Rozdział 7. CELE STRATEGICZNE, CELE OPERACYJNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

I Cel strategiczny

Wspieranie rodziny w jej funkcjonowaniu

Prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi podstawową strukturę każdego społeczeństwa. Sytuacja panująca w rodzinie jest miernikiem tego, co dzieje się w społeczeństwie. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję i przekazywanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. Dlatego kluczowym zadaniem polityki społecznej w gminie jest rozwijanie skutecznego systemu pomocy dla rodziny w tym dla rodziny z dzieckiem; wspieranie jej w trudnościach życiowych tj.: niepełnosprawność członka rodziny, choroba psychiczna, szeroko rozumiany kryzys w rodzinie (m.in. przemoc w rodzinie) oraz przyczynianie się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców. Szybka interwencja i działanie u „podstaw” stają się gwarantem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego jak również ograniczenia skali problemów społecznych i ich negatywnych skutków.

I Cel Operacyjny

Rozbudowa systemu wsparcia dla rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi

Kierunki działań:

1. Rozwijanie asystentury rodzin adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy.
2. Pozyskiwanie rodzin wspierających.
3. Rozwijanie poradnictwa specjalistycznego (indywidualnego i grupowego).
4. Uruchomienie i wspieranie działalności szkół dla rodziców adekwatnie do problemów i potrzeb mieszkańców.
5. Wspieranie rozwoju świetlic kulturalno – oświatowych.
6. Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin.
7. Dynamizacja pracy socjalnej i poprawa jej efektywności poprzez wykorzystanie kontraktu socjalnego.
8. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kwidzyn.

II Cel Operacyjny

Rozbudowa systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych, w tym osób chorych i zaburzonych psychicznie oraz ich rodzin

Kierunki działań:

1. Aktywna współpraca Gminy z Warsztatami Terapii Zajęciowymi.

2. Podejmowanie działań zmierzających do utworzenia dziennego domu pobytu.
3. Dostosowywanie ilości i podwyższanie jakości świadczonych usług opiekuńczych do potrzeb mieszkańców.
4. Opracowanie i realizowanie Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.
5. Wspieranie działalności wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.
6. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
7. Opracowanie i wdrażanie systemu wspomagania dla dzieci niepełnosprawnych.
8. Integracja rodzin osób niepełnosprawnych, w tym osób chorych i zaburzonych psychicznie poprzez np. grupy samopomocowe.

III Cel Operacyjny

Wspieranie rodzin w kryzysie

Kierunki działań:

1. Zapewnienie rodzinom będącym w kryzysie wsparcia materialnego, finansowego i specjalistycznego.
2. Podejmowanie działań mających na celu pozyskanie mieszkań socjalnych.
3. Budowanie i realizacja programów profilaktycznych (w tym akcji informacyjnych i kampanii społecznych) mających na celu zmianę postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
4. Funkcjonowanie i profesjonalizacja działań Zespołu Interdyscyplinarnego i realizacji procedury „Niebieskie Karty”.
5. Opracowanie i wdrożenie gminnych procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych rodziny.
6. Profilaktyka wczesnego rodzicielstwa.
7. Aktualizacja i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

IV Cel Operacyjny

Wspieranie i aktywizacja osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością

Kierunki działań:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i informacyjnych na rzecz rodzin zadłużonych i zagrożonych bezdomnością.
2. Wzmacnianie współpracy międzypodmiotowej w danym obszarze.
3. Udzielanie schronienia i pomocy finansowej osobom bezdomnym.

V Cel Operacyjny

Podnoszenie standardów i jakości usług instytucji pomocy społecznej

Kierunki działań:

1. Stałe doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej
2. Zapewnienie optymalnego poziomu zatrudnienia adekwatnego do realizowanych zadań z uwzględnieniem specjalistów.
3. Zapewnienie optymalnych warunków pracy dla kadry pomocy społecznej, w tym zakup samochodu służbowego.
4. Rozwijanie interdyscyplinarnej współpracy w obszarze polityki społecznej i pomocy społecznej.

II Cel strategiczny

Promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka problemu uzależnień

Kluczowym zadaniem polityki społecznej w gminie Kwidzyn jest promocja zdrowego trybu życia mieszkańców, a także prowadzenie profilaktyki oraz działań mających na celu rozwiązywanie problemów uzależnień. Ograniczenie występowania uzależnień zależy w dużej mierze od kompleksowości udzielonego wsparcia, jego dostępności i wczesnych działań zaradczych. Działania powinny być ukierunkowane zwłaszcza na wczesną profilaktykę uzależnień skierowaną do dzieci i młodzieży celem wykształcenia w nich prawidłowych postaw wobec uzależnień. Osoby uzależnione i ich rodziny powinny mieć dostęp do profesjonalnej pomocy specjalistycznej i zintegrowanego systemu informacji o możliwościach uzyskania wsparcia celem ograniczenia ich fizycznej i psychicznej degradacji.

I Cel Operacyjny

Promocja zdrowego stylu życia

Kierunki działań:

1. Organizowanie kampanii zdrowotnych i profilaktycznych związanych z zachowaniem prozdrowotnym i poprawą zdrowia.
2. Podejmowanie działań zmierzających do rozszerzenia oferty i realizacji badań profilaktyczno – zdrowotnych dla mieszkańców Gminy Kwidzyn.
3. Realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych (m.in. w placówkach kulturalno-oświatowych, w szkołach).

II Cel Operacyjny

Tworzenie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców Gminy

Kierunki działań:

1. Opracowanie i bieżące aktualizowanie informatora o zasobach turystyczno – krajoznawczych i rekreacyjnych Gminy (wersja papierowa i elektroniczna).
2. Utrzymywanie i rozbudowa infrastruktury zapewniającej aktywne formy spędzania czasu wolnego.
3. Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz kreowania aktywnego stylu życia.

III Cel Operacyjny

Wzmacnianie skuteczności działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień

Kierunki działań:

1. Realizacja Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
2. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami kulturalno-oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych.
3. Zwiększanie dostępności do usług terapeutycznych i rehabilitacji osób po terapii.
4. Diagnoza i monitoring nowych uzależnień (m.in. hazard, zaburzenia odżywiania, Internet, uzależnienie od telefonu komórkowego, itp.).
5. Edukacja rodziców, dzieci i młodzieży w obszarze zagrożeń związanych z zachowaniami problemowymi (przemoc, używki, substancje psychoaktywne, uzależnienia behawioralne, itd.)
6. Podejmowanie działań w kierunku zapewnienia usług socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych.

III Cel strategiczny

Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych

Kluczowym problemem ograniczającym pełne i satysfakcjonujące życie osób starszych, w tym niepełnosprawnych są różnego typu ograniczenia. Te ograniczenia mogą mieć różnorodne podłoże: fizyczne, psychologiczne, architektoniczne jak również bariery o charakterze socjalnym. Częstym problemem tej grupy osób jest poczucie samotności, bezsilności oraz brak właściwej opieki i możliwości jej zapewnienia na poziomie zgodnym z indywidualnymi potrzebami. Osoby

te wymagają szczególnego, systemowego podejścia rozwiązującego ich problemy dnia codziennego i ułatwiającego im w miarę aktywne funkcjonowanie społeczne. Jak również podejmowanie starań w kierunku utrzymania aktywności fizycznej i psychicznej na jak najwyższym poziomie przez jak najdłuższy okres czasu.

I Cel Operacyjny

Wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych

Kierunki działań:

1. Promocja i rozwój wolontariatu seniorów i wspieranie powstawania grup samopomocowych i grup wsparcia.
2. Promocja idei działań w zakresie wymiany międzypokoleniowej, mentoringu.
3. Promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów.
4. Podejmowanie działań na rzecz powstania miejsc aktywnego spędzania czasu.
5. Aktualizowanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących programów, oferty kulturalnej, organizacji, instytucji pomocowych, itp.

II Cel Operacyjny

Rozszerzanie oferty wsparcia dla osób starszych

Kierunki działań:

1. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego osobom starszym.
2. Wzmacnianie bezpieczeństwa we własnym miejscu zamieszkania osób starszych poprzez pogadanki, wykłady.
3. Rozszerzanie usług i wzrost jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy.
4. Budowanie wolontariatu na rzecz osób starszych.

IV Cel strategiczny

Wspieranie rozwoju i edukacji mieszkańców Gminy Kwidzyn

Jednym z czynników konkurencyjności Gminy warunkującym rozwój społeczno-gospodarczy i minimalizujący problem bezrobocia jest jakość zasobów ludzkich. O ich jakości decyduje poziom wykształcenia, kwalifikacje zawodowe i wiedza ogólna mieszkańców umożliwiające szybkie przekwalifikowanie się w toku życia zawodowego. Jest to tzw. mobilność zawodowa. Kształcenie staje się procesem trwającym bezustannie, przez cały okres życia

zawodowego. Dlatego jednym z priorytetów jest promocja rozwoju osobistego i ustawicznego kształcenia się, jak również zadbanie o to aby zagwarantować wszystkim mieszkańcom równych szans w dostępie do edukacji.

I Cel Operacyjny

Promocja rozwoju osobistego i ustawicznego kształcenia

Kierunki działań:

1. Rozszerzanie oferty kulturalno-edukacyjno-sportowej placówek oświatowych i kulturalnych adresowanych do wszystkich grup wiekowych.
2. Promocja rozwoju osobistego i kształcenia ustawicznego.
3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w tym obszarze.
4. Bieżąca, wszechstronna promocja kursów, szkoleń, kampanii informacyjno – edukacyjnych adresowanych do mieszkańców Gminy.
5. Rozszerzanie dostępu do doradztwa zawodowego na wszystkich etapach edukacji szkolnej.

II Cel Operacyjny

Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców

Kierunki działań:

1. Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w dostępie do edukacji (stypendia, wyprawki, dożywianie, itd.).
2. Intensyfikacja współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i instytucjami (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, placówki oświatowe, Urząd Gminy).
3. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych służących wyrównywaniu szans dzieci i młodzieży.

III Cel Operacyjny

Wzrost jakości pracy placówek oświatowych

Kierunki działań:

1. Zapewnienie uczniom i rodzicom dostępu do specjalistycznego wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dzięki odpowiedniej liczbie zatrudnionych specjalistów.
2. Rozszerzenie współpracy placówek oświatowych z rodzicami dzieci uczęszczającymi do nich m.in. poprzez warsztaty.
3. Dbanie o adekwatne do charakteru i nowoczesne wyposażenie placówek oświatowych.
4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli i kadry placówek oświatowych.
5. Rozszerzanie oferty edukacyjnej szkół o elementy kształcenia wielokulturowego i przygotowanie dzieci i młodzieży do funkcjonowania we współczesnym świecie.
6. Rozszerzanie oferty edukacyjnej szkół poprzez udział w konkursach grantowych.

V Cel strategiczny

Rozwój integracji i odpowiedzialności społecznej mieszkańców.

Wzmacnianie reintegracji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem

Istotnym zadaniem jest integracja społeczna środowiska lokalnego a w szczególności reintegracja zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do trudnych problemów społecznych można zaliczyć niską aktywność społeczną mieszkańców. Pełnienie przede wszystkim roli biorcy, małe chęci do aktywności społecznej jak również niewielka liczba liderów. Niska aktywność społeczna przekłada się na nawarstwianie wielu problemów społecznych, tj.: rozluźnione więzi lokalne, duża anonimowość, brak pomocy międzysąsiedzkiej, niewielka liczba organizacji pozarządowych chętnych do wspierania samorządu lokalnego w realizacji jego zadań lub też gotowych do ich przejmowania.

I Cel Operacyjny

Tworzenie warunków do wspierania aktywności społecznej mieszkańców

Kierunki działań:

1. Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu.
2. Podejmowanie działań na rzecz integracji i rozwoju trzeciego sektora.
3. Promocja i zawiązywanie partnerstw międzysektorowych (instytucje gminne i organizacje pozarządowe).
4. Wspieranie działalności Rad Sołeckich.
5. Zwiększanie wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych m.in. w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.

II Cel Operacyjny

Budowanie poczucia odpowiedzialności społecznej mieszkańców

Kierunki działań:

1. Wspieranie działań integrujących społeczność lokalną.
2. Podejmowanie działań służących przybliżaniu mieszkańcom Gminy Kwidzyn wielokulturowości i wielonarodowości oraz otwartości na nią.
3. Promowanie dobrych praktyk społecznych i lokalnych.
4. Kampanie edukacyjno – społeczne budujące poczucie patriotyzmu lokalnego.
5. Podejmowanie działań na rzecz wyłonienia miejsc integracji społeczności lokalnej.
6. Wspieranie i promowanie liderów lokalnych.

III Cel Operacyjny

Budowanie spójnego systemu reintegracji zawodowej

Kierunki działań:

1. Wzmocnienie współpracy instytucji odpowiedzialnych za reintegrację zawodową (m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, przedstawiciele lokalnego biznesu, organizacje pozarządowe) poprzez wypracowanie modelu współpracy na rzecz wspólnego klienta, organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli, itd.
2. Łączenie aktywizacji zawodowej z aktywizacją społeczną (m.in. realizacja programu Program Aktywizacja i Integracja).
3. Promowanie i realizacja działań profilaktycznych, zapobiegających wykluczeniu z rynku pracy (m.in. poprzez szkolne poradnictwo zawodowe, doradztwo zawodowe, wolontariat, itd.).
4. Redukcja skutków bezrobocia m.in. poprzez pracę socjalną realizowaną w oparciu o kontrakt socjalny.
5. Inicjowanie działań rozwoju podmiotów ekonomii społecznej.
6. Promocja dobrych praktyk w tym obszarze.
7. Wspieranie działań na rzecz samozatrudnienia.

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
I. Wspieranie rodziny w jej funkcjonowaniu	I. Rozbudowa systemu wsparcia dla rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi	1.1. Rozwijanie asystentury rodzin adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy.	GOPS PCPR Urząd Gminy Placówki oświatowe NGO GOK	2016-2020	- Liczba rodzin objętych asystenturą - Liczba realizowanych kontraktów socjalnych - Liczba godzin poradnictwa specjalistycznego	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		1.2. Pozyskiwanie rodzin wspierających.				
		1.3. Rozwijanie poradnictwa specjalistycznego (indywidualnego i grupowego).				
		1.4. Uruchomienie i wspieranie działalności szkół dla rodziców adekwatnie do problemów i potrzeb mieszkańców.				
		1.5. Wspieranie rozwoju świetlic kulturalno – oświatowych.				
		1.6. Rozwijanie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin.				
		1.7. Dynamizacja pracy socjalnej i poprawa jej efektywności poprzez wykorzystanie kontraktu socjalnego.				
		1.8. Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Kwidzyn.				
	II. Rozbudowa systemu wsparcia dla osób niepełnosprawnych, w tym osób chorych i zaburzonych psychicznie oraz ich rodzin	2.1. Aktywna współpraca Gminy z WTZ.	Urząd Gminy GOPS NGO PCPR OWES WTZ NZOZ	2016-2020	- Liczba godzin usług opiekuńczych - Lista działań na rzecz dzieci niepełnosprawnych - Roczne sprawozdania z realizacji Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		2.2. Podejmowanie działań zmierzających do utworzenia dziennego domu pobytu.				
		2.3. Dostosowywanie ilości i podwyższanie jakości świadczonych usług opiekuńczych do potrzeb mieszkańców.				
		2.4. Opracowanie i realizowanie Gminnego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.				

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
I. Wspieranie rodziny w jej funkcjonowaniu		2.5. Wspieranie działalności wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego.				
		2.6. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.				
		2.7. Opracowanie i wdrożenie systemu wspomaganie dla dzieci niepełnosprawnych.				
		2.8. Integracja rodzin osób niepełnosprawnych, w tym osób chorych i zaburzonych psychicznie poprzez np. grupy samopomocowe.				
	III. Wspieranie rodzin w kryzysie	3.1. Zapewnienie rodzinom będącym w kryzysie wsparcia materialnego, finansowego i specjalistycznego.	Urząd Gminy Kwidzyn Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego GOPS ZI NGO placówki oświatowe PUP Policja	2016-2020	- Liczba zrealizowanych projektów i programów profilaktyczno-educacyjnych - Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup roboczych - Liczba funkcjonujących form wsparcia	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		3.2. Podejmowanie działań mających na celu pozyskanie mieszkań socjalnych.				
		3.3. Budowanie i realizacja programów profilaktycznych (w tym akcji informacyjnych i kampanii społecznych) mających na celu zmianę postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.				
		3.4. Funkcjonowanie i profesjonalizacja działań ZI i realizacji procedury „Niebieskie Karty”.				
		3.5. Opracowanie i wdrożenie gminnych procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych rodziny.				
		3.6. Profilaktyka wczesnego rodzicielstwa.				
		3.7. Aktualizacja i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.				

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
I. Wspieranie rodziny w jej funkcjonowaniu	IV. Wspieranie i aktywizacja osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością	4.1. Podejmowanie działań profilaktycznych i informacyjnych na rzecz rodzin zadłużonych i zagrożonych bezdomnością.	GOPS Urząd Gminy Wspólnoty mieszkaniowe Lokalne media NGO Policja	2016-2020	- Liczba podjętych działań profilaktycznych i informacyjnych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		4.2. Wzmacnianie współpracy międzypodmiotowej w danym obszarze.				
		4.3. Udzielanie schronienia i pomocy finansowej osobom bezdomnym.				
	V. Podnoszenie standardów i jakości usług instytucji pomocy społecznej	5.1. Stałe doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej	GOPS Urząd Gminy NGO PCPR	2016-2020	- Liczba zatrudnionych specjalistów, w tym pracowników socjalnych - Liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach specjalizacyjnych itd.	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		5.2. Zapewnienie optymalnego poziomu zatrudnienia adekwatnego do realizowanych zadań z uwzględnieniem specjalistów.				
		5.3. Zapewnienie optymalnych warunków pracy dla kadry pomocy społecznej, w tym zakup samochodu służbowego.				
		5.4. Rozwijanie interdyscyplinarnej współpracy w obszarze polityki społecznej i pomocy społecznej.				
	I. Promocja zdrowego stylu życia	1.1. Organizowanie kampanii zdrowotnych i profilaktycznych związanych z zachowaniem prozdrowotnym i poprawą zdrowia.	Urząd Gminy NGO GOPS Placówki oświatowe GOK	2016-2020	- Liczba przeprowadzonych kampanii - Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych i prozdrowotnych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		1.2. Podejmowanie działań zmierzających do rozszerzenia oferty i realizacji badań profilaktyczno-zdrowotnych dla mieszkańców Gminy Kwidzyn				
		1.3. Realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych (m.in. w placówkach kulturalno-oświatowych, w szkołach).				

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
II. Promocja zdrowego stylu życia i profilaktyka problemu uzależnień	II. Tworzenie warunków sprzyjających aktywności fizycznej mieszkańców Gminy	2.1. Opracowanie i bieżące aktualizowanie informatora o zasobach turystyczno-krajoznawczych i rekreacyjnych Gminy (wersja papierowa i elektroniczna).	Urząd Gminy GOK NGO LGD Nadleśnictwo Kwizdyn Sołectwa	2016-2020	- Informator o zasobach - Liczba podpisanych porozumień międzyinstytucjonalnych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		2.2. Utrzymywanie i rozbudowa infrastruktury zapewniającej aktywne formy spędzania czasu wolnego.				
		2.3. Współpraca międzyinstytucjonalna na rzecz kreowania aktywnego stylu życia.				
	III. Wzmacnianie skuteczności działań na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień	3.1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.	Urząd Gminy Placówki oświatowe Lokalna prasa NGO Kościoł	2016-2020	- Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych i profilaktycznych - Raport z diagnozy nowych uzależnień - Liczba konferencji, prelekcji edukacyjnych prowadzonych na terenie gminy - Liczba dzieci i młodzieży objętych usługami socjoterapeutycznymi	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		3.2. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami kulturalno-oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych na rzecz dzieci, młodzieży i dorosłych.				
		3.3. Zwiększanie dostępności do usług terapeutycznych i rehabilitacji osób po terapii.				
		3.4. Diagnoza i monitoring nowych uzależnień (m.in. hazard, zaburzenia odżywiania, Internet, uzależnienie od tel. komórkowego itp.).				
		3.5. Edukacja rodziców, dzieci i młodzieży w obszarze zagrożeń związanych z zachowaniami problemowymi (przemoc, używki, substancje psychoaktywne, uzależnienia behawioralne itd.).				

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
		3.6. Podejmowanie działań w kierunku zapewnienia usług socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych.				
III. Integracja społeczna i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych	I. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji osób starszych	1.1. Promocja i rozwój wolontariatu seniorów i wspieranie powstawania grup samopomocowych i grup wsparcia.	Urząd Gminy GOPS NGO Szkoły Kościoł Biblioteka Sołectwo OSP KGW	2016-2020	- Liczba przedsięwzięć międzypokoleniowych - Liczba kampanii społecznych i akcji informacyjnych	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		1.2. Promocja idei działań w zakresie wymiany międzypokoleniowej, mentoringu.				
		1.3. Promocja zdrowego stylu życia wśród seniorów.				
		1.4. Podejmowanie działań na rzecz powstania miejsc aktywnego spędzania czasu.				
		1.5. Aktualizowanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących programów, oferty kulturalnej, organizacji, instytucji pomocowych, itp.				
	II. Rozszerzanie oferty wsparcia dla osób starszych	2.1. Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego osobom starszym.	GOPS NGO	2016-2020	- Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych - Liczba wykładów i pogadanek w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa	Budżet Gminy Środki z programów zewnętrznych
		2.2. Wzmacnianie bezpieczeństwa we własnym miejscu zamieszkania osób starszych poprzez pogadanki, wykłady.				
		2.3. Rozszerzanie usług i wzrost jakości usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania adekwatnie do potrzeb mieszkańców Gminy.				
		2.4. Budowanie wolontariatu na rzecz osób starszych.				

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
IV. Wspieranie rozwoju i edukacji mieszkańców gminy Kwidzyn	I. Promocja rozwoju osobistego i ustawicznego kształcenia się	1.1. Rozszerzanie oferty kulturalno-edukacyjno-sportowej placówek oświatowych i kulturalnych adresowanych do wszystkich grup wiekowych.	Urząd Gminy Placówki oświatowe biblioteki GOK Świetlice PUP NGO Lokalne media PPP	2016-2020	- Liczba zrealizowanych akcji promocyjnych, kampanii - Liczba zrealizowanych programów, kursów, szkoleń, poza szkolnych - Liczba godzin doradztwa zawodowego	Budżet gminy Fundusz pracy Środki z programów zewnętrznych
		1.2. Promocja rozwoju osobistego i kształcenia ustawicznego.				
		1.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w tym obszarze.				
		1.4. Bieżąca, wszechstronna promocja kursów, szkoleń, kampanii informacyjno – edukacyjnych adresowanych do mieszkańców Gminy.				
		1.5. Rozszerzanie dostępu do doradztwa zawodowego na wszystkich etapach edukacji szkolnej.				
	II. Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców	2.1. Wspieranie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w dostępie do edukacji (stypendia, wyprawki, dożywianie, itd.).	GOPS Urząd Gminy Placówki oświatowe biblioteki GOK Świetlice PUP NGO Lokalne media	2016-2020	- Liczba przyznanych stypendiów - Liczba przekazanych wyprawek - Liczba godzin zajęć pozalekcyjnych - Liczba wspólnie podjętych inicjatyw pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi	Budżet gminy Fundusz Pracy środki zewnętrzne
		2.2. Intensyfikacja współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi i instytucjami (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, placówki oświatowe, Urząd Gminy).				
		2.3. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych służących wyrównywaniu szans dzieci i młodzieży.				
	III. Wzrost jakości pracy placówek oświatowych	3.1. Zapewnienie uczniom i rodzicom dostępu do specjalistycznego wsparcia psychologicznego i pedagogicznego dzięki odpowiedniej liczbie zatrudnionych specjalistów.	Szkoły /Placówki oświatowe Urząd Gminy PUP	2016- 2020	- Liczba przeprowadzonych działań adresowanych do rodziców	Budżet gminy Fundusz Pracy środki zewnętrzne

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
		<p>3.2. Rozszerzanie współpracy placówek oświatowych z rodzicami dzieci uczęszczających do nich m.in. poprzez warsztaty.</p> <p>3.3. Dbanie o adekwatne do charakteru i nowoczesne wyposażenie placówek oświatowych.</p> <p>3.4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych nauczycieli i kadry placówek oświatowych.</p> <p>3.5. Rozszerzanie oferty edukacyjnej szkół o elementy kształcenia wielokulturowego i przygotowanie dzieci i młodzieży do funkcjonowania we współczesnym świecie.</p> <p>3.6. Rozszerzanie oferty edukacyjnej szkół poprzez udział w konkursach grantowych.</p>			<ul style="list-style-type: none"> - Liczba nauczycieli i kadry podnoszących swoje kwalifikacje - Liczba udzielonych rodzicom porad/konsultacji 	
	I. Tworzenie warunków do wspierania aktywności społecznej mieszkańców	<p>1.1. Promowanie i wspieranie rozwoju wolontariatu.</p> <p>1.2. Podejmowanie działań na rzecz integracji i rozwoju trzeciego sektora.</p> <p>1.3. Promocja i zawiązywanie partnerstw międzysektorowych (instytucje gminne i organizacje pozarządowe).</p> <p>1.4. Wspieranie rozwoju działalności rad sołeckich.</p> <p>1.5. Zwiększenie wsparcia merytorycznego dla organizacji pozarządowych m.in. w pozyskiwaniu środków zewnętrznych.</p>	Urząd Gminy Szkoly NGO LGD GOK KPPT	2016-2020	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba kampanii społecznych promujących ideę wolontarystyczną - Liczba zawiązanych partnerstw międzysektorowych 	Budżet gminy Środki zewnętrzne

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
V. Rozwój integracji i odpowiedzialności społecznej mieszkańców. Wzmacnianie reintegracji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem	II. Budowanie poczucia odpowiedzialności społecznej mieszkańców	2.1. Wspieranie działań integrujących społeczność lokalną.	Urząd Gminy NGO Placówki oświatowe Prasa lokalna	2016-2020	- Liczba działań integrujących społeczność lokalną	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
		2.2. Podejmowanie działań służących przybliżaniu mieszkańcom Gminy Kwidzyn wielokulturowości i wielonarodowości oraz otwartości na nią.				
		2.3. Promowanie dobrych praktyk społecznych i lokalnych.				
		2.4. Kampanie edukacyjno-społeczne budujące poczucie patriotyzmu lokalnego.				
		2.5. Podejmowanie działań na rzecz wyłonienia miejsc integracji społeczności lokalnej.				
		2.6. Wspieranie i promowanie liderów lokalnych.				
	3. Budowanie spójnego systemu reintegracji zawodowej	3.1. Wzmocnienie współpracy instytucji odpowiedzialnych za reintegrację zawodową (m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, przedstawiciele lokalnego biznesu, organizacje pozarządowe) poprzez wypracowanie modelu współpracy na rzecz wspólnego klienta, organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli, itd.				

CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE	KIERUNKI DZIAŁAŃ	PODMIOTY WIODĄCE ODPOWIEDZIALNE ZA REALIZACJĘ	TERMIN REALIZACJI	WSKAŹNIK	PRZEWIDYWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
	3. Budowanie spójnego systemu reintegracji zawodowej	3.2. Łączenie aktywizacji zawodowej z aktywizacją społeczną (m.in. realizacja programu Program Aktywizacja i Integracja).	GOPS PUP NGO Lokalny biznes Prasa lokalna OWES PCPR KPPT	2016- 2020	- Liczba wspólnie podjętych i zrealizowanych przedsięwzięć -Liczba zawartych kontraktów socjalnych - Liczba osób objętych aktywizacją zawodową i społeczną	Budżet Gminy Fundusz pracy Środki z programów zewnętrznych
		3.3. Promowanie i realizacja działań profilaktycznych, zapobiegających wykluczeniu z rynku pracy (m.in. poprzez szkolne poradnictwo zawodowe, doradztwo zawodowe, wolontariat, itd.).				
		3.4. Redukcja skutków bezrobocia, m.in. poprzez pracę socjalną realizowaną w oparciu o kontrakt socjalny.				
		3.5. Inicjowanie działań rozwoju podmiotów ekonomii społecznej.				
		3.6. Promocja dobrych praktyk w tym obszarze.				
		3.7. Wspieranie działań na rzecz samozatrudnienia.				

Rozdział 8. MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie wdrażania i realizacji założeń Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kwidzyn na lata 2016 – 2020 jest głównym warunkiem realizacji celów określonych w tym dokumencie. Monitoring ten służyć ma systematycznej ocenie realizowanych działań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami strategicznymi. Z upływem czasu istotnym działaniem będzie ocena założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji gminy, powiatu, regionu i kraju, a które mogą pojawić się na przestrzeni czasu obowiązywania strategii. W przypadku takich zmian konieczna będzie modyfikacja kierunków działań. W celu prowadzenia stałego monitoringu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kwidzyn 2016- 2020, Wójt powoła Zespół do spraw Strategii. Zespół składał się będzie z przedstawicieli władz samorządowych, pracowników ośrodka pomocy społecznej, przedstawicieli instytucji oświatowo- kulturalnych oraz organizacji pozarządowych. Zespół prowadził będzie monitoring w zakresie rzeczowym i finansowym. Rzeczowy monitoring będzie obejmował analizę danych i zasobów związanych z realizacją założeń strategicznych. Monitoring finansowy natomiast będzie obejmował analizę danych finansowych wykorzystanych w celu realizacji założeń strategii

Monitoring dokonywany będzie raz na rok.

Zgromadzone dane i wnioski po przeprowadzeniu monitoringu Zespół przekaze Wójtowi i Radzie Gminy Kwidzyn oraz mieszkańcom. Informacje te zamieszczone zostaną na stronie internetowej Gminy.

Monitoring realizacji Strategii umożliwi dokonanie okresowych analiz o ocen skutków wdrażania zadań dla życia społecznego Gminy. Samorząd Gminy Kwidzyn, organizujący i koordynujący współpracę wszystkich partnerów uczestniczących w realizacji Strategii, będzie miał możliwość modyfikowania i korygowania działań, odpowiednio do zmieniających się warunków i możliwości.

SPIS WYKRESÓW I TABEL

- Wykres nr 1. Liczba ludności faktycznie zamieszkałej w gminie Kwidzyn w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Wykres nr 2. Procentowy udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Wykres nr 3. Liczba urodzeń żywych na 1000 ludności w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Wykres nr 4. Liczba zgonów na 1000 ludności w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Wykres nr 5. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2010 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Wykres nr 6. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Wykres nr 7. Struktura wiekowa osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w grudniu 2014 roku (źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie).
- Wykres nr 8. Struktura osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy pod względem wykształcenia w grudniu 2014 roku (źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kwidzynie).
- Wykres nr 9. Liczba uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w 2014 roku (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Wykres nr 10. Wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w latach 2012 – 2014 (źródło: Pełnomocnik Wójta ds. Oświaty).
- Wykres nr 11. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).
- Wykres nr 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach 2012 – 2014 (źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej).
- Tabela nr 1. Procentowy udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w gminie Kwidzyn w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Tabela nr 2. Procentowy udział ludności w wieku 65 i więcej lat w % ludności ogółem w latach 2004 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Tabela nr 3. Liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2009 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Tabela nr 4. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2009 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Tabela nr 5. Migracje w gminie Kwidzyn w latach 2009 – 2014 (źródło: Bank Danych Lokalnych GUS).
- Tabela nr 6. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą w latach 2012 – 2014 (źródło: Urząd Gminy Kwidzyn).
- Tabela nr 7. Liczba dzieci w poszczególnych rodzajach placówek oświatowych w latach 2012 – 2014 (źródło: Pełnomocnik Wójta ds. Oświaty).
- Tabela nr 8. Liczba dzieci dowożonych do placówek oświatowych w latach 2012 – 2014 (źródło: Pełnomocnik Wójta ds. Oświaty).
- Tabela nr 9. Liczba dzieci w poszczególnych rodzajach placówek oświatowych w latach 2012 – 2014 (źródło: Pełnomocnik Wójta ds. Oświaty).
- Tabela nr 10. Stypendia szkolne w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).
- Tabela nr 11. Kultura fizyczna, sport i rekreacja w latach 2010 – 2014 (źródło: Bank Danych

Lokalnych GUS).

- Tabela nr 12. Wybrane działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Kwidzyn w latach 2012 – 2014 (źródło: Gminna Komisja).*
- Tabela nr 13. Procedura „Niebieskie Karty” w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).*
- Tabela nr 14. Przestanki do udzielenia pomocy społecznej w latach 2012 – 2014 (źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej).*
- Tabela nr 15. Wydatki na świadczenia realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).*
- Tabela nr 16. Dodatki mieszkaniowe w latach 2012 – 2014 (źródło: sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).*
- Tabela nr 17. Asystentura rodzin w latach 2012 – 2014 (Sprawozdania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej).*
- Tabela nr 18. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w latach 2012 – 2014 (źródło: samodzielne stanowisko ds. sportu, kultury fizycznej, turystyki i organizacji pozarządowych).*